

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ
(Karnataka Agriculture Price Commission)

ನಿರಿದಾನ್ಯಗಳ

ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ
ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ನವಣಿ

ಸಾಮೆ

ಕೊರಲೆ

ಹಾರಕ

ಊದಲು

ಬರಗು

ಫೆಬ್ರವರಿ - 2021

ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣ,
ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560001

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಹೆಸರು	ಪದನಾಮ
1	ಶ್ರೀ ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಎಂ.ಎ (ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ), ಎಲ್.ಎಲ್.ಬಿ.	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2	ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಕಪ್ಪಿ, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು
3	ಶ್ರೀ.ತುಷಾರ್ ಲಿಲಿನ್‌ಡಾ, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು
4	ಶ್ರೀ.ಬ್ರಜೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ದೀಕ್ಷಿತ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಆಯುಕ್ತರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
5	ಡಾ. ಶಮ್ಲಾ ಇಕ್ಬಲ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ಆಯುಕ್ತರು, ಆಹಾರ, ನಾಗರಿಕ ಸರಬರಾಜು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಇಲಾಖೆ.	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
6	ಶ್ರೀ ಕರಿಗೌಡ, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಮಾರಾಟ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
7	ಕು.ಬಿ. ಫೌಲ್ಕಿಯಾ ತರಾನಮ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆ	ಖಾಯಂ ಆಹ್ವಾನಿತರು
8	ಶ್ರೀ. ಬಿ.ವೈ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಸದಸ್ಯರು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
9	ಡಾ. ಎನ್. ವಿ. ಕಮಲ, ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು
10	ಶ್ರೀಮತಿ.ಉಷಾ, ಸಹಾಯಕ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ತಾಂತ್ರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಕಾರ್ಯ ತಂಡ

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು

ಡಾ. ಅನಂತ್ ಜಿ.ಎಸ್.

ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು

ಡಾ. ಜನಾರ್ಧನ ಕೆ.ಎಸ್.

ಕುಮಾರಿ ನಿಶಿತಾ ಕೆ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಪೂರ

ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷ ವಿ ತೋರ್‌ಗಲ್

ಶ್ರೀ. ಪವನ್ ಕುಮಾರ್ ಎಮ್.ವಿ

ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು

ಶ್ರೀ. ನಿರಂಜನ್ ಐತಾಳ್

ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ

ಶ್ರೀ.ಎಂ.ಎನ್.ಆನಂದ ಕುಮಾರ್ (ಪ್ರ.ದ.ಸ)

ಶ್ರೀ. ಸಂದೀಪ ಆರ್. (ಸಹಾಯಕರು)

ಶ್ರೀ. ಚನ್ನಬಸವ ಎಂ (ಸಹಾಯಕರು)

ಕು.ಜಿ.ಆರ್.ಪದ್ಮಾವತಿ (ಬೆರಳಚ್ಚುಗಾರರು)

ಶ್ರೀ. ವಿಶ್ವನಾಥ (ವಾಹನ ಚಾಲಕರು)

ಶ್ರೀ.ಡಿ.ಜಿ.ಶಂಕರ್ ('ಜಿ' ಗ್ರೂಪ್ ನೌಕರರು)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ
(Karnataka Agriculture Price Commission)

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ
ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಫೆಬ್ರವರಿ - 2021

ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣ,
ಶೇಷಾದ್ರಿ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560001

ಪರಿವಿಡಿ

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ವಿಷಯ	ಪುಟ ಸಂಖ್ಯೆ
1	ಮುನ್ನುಡಿ	iii
2	ಕಾರ್ಯಕಾಲಿ ಸಾರಾಂಶ	1-2
3	ಪೀಠಿಕೆ	3-4
4	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರಣ	
5	ಅ. ನವಣೆ	5-6
	ಆ. ಸಾಮೆ	7-8
	ಇ. ಹಾರಕ	9-10
	ಈ. ಬರಗು	11-12
	ಉ. ಊದಲು	13-14
	ಊ. ಕೊರಲೆ	15-17
	ನಿರ್ದಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳು	18-21
6	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟಾಭಿವೃದ್ಧಿ	22
7	ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು	23
8	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಬಳಸುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು	23-24
9	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ	25
10	ನಿರ್ದಾನಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸುರಕ್ಷಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಇಮಾ ಯೋಜನೆ	26
11	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ	26-27
12	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳು	27
13	ಸರ್ಕಾರವು ನಿರ್ದಾನಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು	28
14	ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು / ಲೇಖನಗಳು	29
15	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೂಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು.	30-31
16	ನಿರ್ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳು	32
	ಅನುಬಂಧಗಳು	33
1	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಕೃಷಿಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕತೆ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ದಿನಾಂಕ: 12.01.2021ರಂದು ನಡೆದ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಗಳು	34-38
2	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ	39-42
3	ನಿರ್ದಾನಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದ ಪಟ್ಟಿಗಳು	43-48
4	ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ದಾನಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆ	49-52
5	2020-21ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸುರಕ್ಷಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಇಮಾ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಬಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ.	53-60
6	ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಿರ್ದಾನ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಂಘಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲವು ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು	61-64

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕೃಷಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿಸರ್ಗವು ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿ ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯದೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿಕನ ಬದುಕು ಸುಗಮವಾಗಿರಲಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ದೇಶದ ಸದೃಢತೆಯು ದೇಶವಾಸಿಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆರೋಗ್ಯವು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ವಾತಾವರಣದ ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತತೆ ಇರುವ ಜಮಿನಿನಲ್ಲಯೂ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವಣಿ, ಸಾಮೆ, ಬರಗು, ಊದಲು, ಕೊರಲೆ, ಹಾರಕ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು 60 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 40 ಸಾವಿರ ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನವಣಿ ಮತ್ತು ಸಾಮೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇನ್ನಿತರ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಸುಸ್ಥಿರ ಆದಾಯ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತ ಸಿರಿ ಯೋಜನೆ ಮೂಲಕ ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. 2020-21 ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಆರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಚಿಯಾ, ಬೆಫ್, ಕ್ವಿನೋವಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ (NFSM) ಯೂ ಸಹ ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವು ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ, ಕುಟುಂಬ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಭೂ ಗೇಣಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಸುಮಾರು ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.3,500 ರಿಂದ ರೂ.4,000 ಇರುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಎಮ್.ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನನ್ವಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಶೇ.50 ನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸುವಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.2,500 ರಿಂದ ರೂ.3000 ಇದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಅಕ್ಕಿಗಳ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.1000 ರಿಂದ ರೂ.15,000 ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕ ಪಾವತಿಸುವ ಬೆಲೆ ರೂ.10 ರಿಂದ ರೂ.150. ಆದರೆ ರೈತನಿಗೆ ದೊರಕುವ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.25 ರಿಂದ ರೂ.30 ಮಾತ್ರ. ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಹಕ ಕೊಡುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಶೇ.25 ಮಾತ್ರ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಉಪಯೋಗ, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಗರ್ಭಿಣಿ/ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಆಹಾರ ವಿತರಣೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 2021-22 ರ ಆಯವ್ಯಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಘೋಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರದಿ ತಯಾರಿಸಲು ತಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಅಧಿಕಾರಿ ಸದಸ್ಯರಾದ ಸರ್ಕಾರದ ಅಪರ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆ, ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಆಯೋಗದ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃ.ವಿ.ವಿ ವಿಶ್ವಾಂತ ಉಪ ಕುಲಪತಿಗಳು, ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತಳಿ ತಜ್ಞರು, ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಅಪರ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ರೈತರು, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಕಂಪನಿಗಳು, ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರರು ಹಾಗೂ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ತಾಂತ್ರಿಕೇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಫೆಬ್ರವರಿ-2021
ಬೆಂಗಳೂರು

ಶ್ರೀ. ಹನುಮನ ಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಕಾರ್ಯಕಾಲಿ ಸಾರಾಂಶ

1. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಕಿರು ಧಾನ್ಯಗಳಾದ ನವಣಿ, ಸಾಮೆ, ಹಾರಕ, ಬರಗು, ಊದಲು ಹಾಗೂ ಕೊರಲೆ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು "ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳು" ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 9,00,000 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಈ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 60,000 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಇದೆ ಲೀತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 4,50,000 ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 41,954 ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.
2. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 2023ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು "ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ವರ್ಷ" ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ರೈತ ಸ್ನೇಹಿಯಾದ ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳು ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ, ಬರವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಬರಡು ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ರೈತರು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವಂತಾಗಲು ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
3. ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಳಿಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸುಧಾಲಿತ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದೆ, ಈ ತಳಿಗಳು ಉತ್ತಮ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ರಾಜ್ಯದ ಹತ್ತು ಕೃಷಿ ಹವಾಮಾನ ವಲಯಗಳಿಗೂ ಸೂಕ್ತವಾಗುವಂತಹ ತಳಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯತೆ ಈಗಿದೆ.
4. ಯಾಂತ್ರೀಕರಣವು ಕೃಷಿಗೆ ಒಂದು ವರದಾನವಾಗಿದ್ದು, ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಸಾಗುವಳಿಗೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಗರಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ತನೆಗಾರಿ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್/ಪವರ್ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಚಾಲಿತ ಸಂಯುಕ್ತ ಕೂಲಿಗೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಕಟಾವು ಮತ್ತು ಒಕ್ಕಣೆಗಾಗಿ ಕಂಬೈನ್ ಹಾರ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮತ್ತು ಬಹು ಬೆಳೆ ಕಟಾವು ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.
5. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾವಯವ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಆರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಹಕರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ. ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ಗೆ ರೂ.2,500 ರಿಂದ ರೂ.3,000 ಇದ್ದು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಅಕ್ಕಿಗಳ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ಗೆ ರೂ.10,000 ರಿಂದ ರೂ.15,000 ಇರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ಗ್ರಾಹಕ ಪಾವತಿಸುವ ಬೆಲೆ ರೂ.100 ರಿಂದ ರೂ.150. ಆದರೆ ರೈತನಿಗೆ ದೊರಕುವ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ ರೂ.25 ರಿಂದ ರೂ.30 ಮಾತ್ರ. ಅಂದರೆ ಗ್ರಾಹಕ ಕೊಡುವ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಶೇ.25 ಮಾತ್ರ ದೊರಕುತ್ತದೆ.
6. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದಷ್ಟು ಸಹ ಆದಾಯ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳಿಗೂ A₁+FL ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ಗೆ ರೂ.3,000 ರಿಂದ 4,000 ರವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಲೀತಿ C₂ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ರೂ. 3800 ರಿಂದ 5000 ರವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಎಮ್. ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನನ್ವಯ C₂+50% ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಇಲಾಖೆ, ತಳಿ ತಜ್ಞರು, ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು (CFTRI), ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳು, ರೈತರು, ಸಂಸ್ಕರಣಾಗಾರರು ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಣಿತರಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಚಿತ್ತನೆ, ಉತ್ಪಾದನೆ, ಉತ್ಪಾದಕತೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳು, ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭ/ನಷ್ಟ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಪದ್ಧತಿ ಕುರಿತು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

7. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರಮಾಣವು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಬೆಳೆದ ಎಲ್ಲಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರವು ನೇರವಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಅಂದರೆ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಸಿಯೂಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸರ್ಕಾರಿ ವಸತಿ ನಿಲಯಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಊಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣಿ ಹಾಗೂ ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿಸಿ ಸಿಹಿ ತಿಂಡಿಗಳು ಹಾಗೂ ಬೇಕಲಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಅಂಗನವಾಡಿಯಲ್ಲ ವಿತರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ.
8. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿರುವ ಜೊತೆಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತರಣೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಖರೀದಿಸಿ ಇಸಿ ಊಟವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಇನ್ನಿತರ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಸೂಕ್ತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ವರದಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

**ಈ ವರದಿಯ ಸಾರಾಂಶವಿಷ್ಟೇ
ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ-ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸುಸ್ಥಿರ ಉತ್ಪಾದನೆ
ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ-ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಸಮಾಜ
ಸದ್ಯದ ಕರ್ನಾಟಕ**

**ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು - ನವಣೆ, ಸಾಮೆ, ಹಾರಕ, ಬರಗು, ಊದಲು ಮತ್ತು ಕೊರಲೆ
ಲಾಭದಾಯಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ**

ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು

ಸೀತಿಕೆ:

ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಒಟ್ಟಾರೆ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇ.80 ರಷ್ಟು ಧಾನ್ಯಗಳು ಗೋಧಿ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಿ ಇವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಬಾಲ್ಯ, ಜೋಳ, ಓಟ್ಸ್, ರೈ ಮತ್ತು ಸಜ್ಜೆ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.19 ರಷ್ಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಶೇ.1 ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಪೈಕಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳೂ ಸಹ ಸೇರುತ್ತವೆ. ವಿಶ್ವದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಪಾತ್ರವು ಗೌಣವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆಯಾ ಕೃಷಿ-ಜೀವಿಪಾಲಿಸರ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಅತಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು ಉತ್ತಮ ಬೆಳೆ ಕೊಡಲು ಅಶಕ್ತವಾದ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತಿನ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ರೈತರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಇಳುವರಿ ಕೊಟ್ಟು ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಭಾರತದ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ನೇಪಾಳ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಚೀನಾ, ರಷ್ಯಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾ, ಉಗಾಂಡ, ಕೀನ್ಯಾ, ತಾಂಜೇನಿಯ, ಜಂಬಾಬ್ವೆ, ಇಥಿಯೋಪಿಯ, ಅಮೇರಿಕಾ, ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್, ನಮಿಬಿಯಾ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಸುಮಾರು 34 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುವ ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ 35 ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷತೆ ಏನೆಂದರೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲಿನಂಶ ಮತ್ತು ಖನಿಜಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಶುಷ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆಫ್ರಿಕ, ಪೌರ್ವಾಘ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದ ಕೆಲವು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 1.ನವಣೆ (*Setaria italica*-Italian millet/Fox tailed millet), 2.ಸಾಮೆ/ಸಾವೆ (*Panicum miliare*-Little millet), 3.ಹಾರಕ (*Paspalum scrobiculatum*-Kodo millet), 4.ಬರಗು (*Panicum miliaceum*-Common millet/Proso millet/hog millet), 5.ಊದಲು (*Echinochloa frumentacea*-Barnyard millet), 6.ಕೊರಲೆ (*Urochloa ranose* – Brown top Millet) ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಇವುಗಳನ್ನು ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯಗಳು ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಚಿಯಾ, ಬೆಫ್ ಮತ್ತು ಕ್ವಿನೋವಾ ಎಂಬ ಮೂರು ಹೊಸ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸುಮಾರು 1 ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಂದ ವರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 0.45 ದಶಲಕ್ಷ ಟನ್ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ.

2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆ

ಕ್ರ.ಸಂ	ಬೆಳೆಗಳು	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಗಳಲ್ಲಿ)	ಉತ್ಪಾದನೆ (ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ನವಣೆ	37,141	13,663
2	ಸಾಮೆ	15,240	24,426
3	ಹಾರಕ	4,099	2,050
4	ಬರಗು	287	145
5	ಊದಲು	540	270
6	ಕೊರಲೆ	2,790	1,400
	ಒಟ್ಟು	60,097	41,954

ದೇಶದಲ್ಲ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದೆ ಹಾಗೂ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಶೇ.40 ರಷ್ಟಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಹೊರ ದೇಶಗಳ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ ಸತತವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದ 14 ರಾಜ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಅಭಿಯಾನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 20 ಸಾವಿರ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಿಂದ ಮೂರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಅಂದರೆ 60,097 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಿಗೆ ಏರಿತು. ನವಣಿ ಮತ್ತು ಸಾಮೆ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 387 ಕೆ.ಜಿ / ಹೆಕ್ಟೇರ್, 1687 ಕೆ.ಜಿ / ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರೈತ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾವಯವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಆಲೋಚನೆ ಇದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಐಗ್ ಬಾಸ್ಕೆಟ್ ಕಂಪನಿಯು ಈ ರೀತಿಯ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ.

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ 2023ನೇ ವರ್ಷವನ್ನು “ಅಂತರ್ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ವರ್ಷ” ವೆಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ವೇಳೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಯುಕ್ತ ಧಾನ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದು, ಈ ಬೆಳೆಗಳು ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರೈತ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳು ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ, ಬರವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಬರಡು ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ರೈತರು ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವಂತಾಗಲು ಸದರಿ ಬೆಳೆಗಳ ಆರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಮಧುಮೇಹದಿಂದ (Diabetes Mellitus) ಬಳಲುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಔಷಧಿ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳು ಗ್ಲೂಟೆನ್ ಮುಕ್ತವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಗ್ಲೈಸೀಮಿಕ್ ಸೂಚ್ಯಂಕವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ವಿರೋಧಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು, ರಕ್ತದೊತ್ತಡ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು, ಬೊಜ್ಜನ್ನು ಕರಗಿಸುವ ಅಂಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಹೃದಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

II. ನಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರಣ

1.ನವಣೆ (Setaria italica-Italian millet/Fox tailed millet)

ನವಣೆಯು ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳದ ನಂತರದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಋಷ್ಠಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಒಂದು ಸತ್ವಯುತ ನಿರಿಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಬೆಳೆ. ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಸಹ ಇದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ತೇವಾಂಶದಲ್ಲೆಯೂ ಸಹ ಈ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಬರಗಾಲಕ್ಕೂ ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ನವಣೆ ಮೇವು ಹೆಚ್ಚು ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಜಾನುವಾರುಗಳ ಮೇವಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಳೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯೇನೆಂದರೆ ಇದು 80 ರಿಂದ 90 ದಿವಸಗಳೊಳಗೆ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುವ ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚು ಅವಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳಷ್ಟೇ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಈ ಬೆಳೆಯೂ ಸಹ ಕೊಡಬಲ್ಲದು.

ನವಣೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾದ್ಯಂತ ಅನೇಕ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಂದರೆ ಚೀನ, ಜಪಾನ್, ಸೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು, ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕ, ಉತ್ತರ ಅಮೇರಿಕಾ, ದಕ್ಷಿಣ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ವ ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತೆಲಂಗಾಣ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ನವಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ತಳಿಗಳಿವೆ - 1.ಪಿ.ಎಸ್-4, 2.ಎಸ್.ಐ.ಎ-326. ಪಿ.ಎಸ್-4 ತಳಿಯು 80 ರಿಂದ 85 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲಾವಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಬಿತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ತಳಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆಂಡೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಎಸ್.ಐ.ಎ-326 ತಳಿಯು 85 ರಿಂದ 90 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲಾವಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಮೇ ತಿಂಗಳಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಬಿತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ತಳಿಯು ಬರ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಗುಣ ಹೊಂದಿದೆ. ತೆಳುವಾದ ಕಾಂಡ ಹೊಂದಿದ್ದು, ತನೆಯಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಳುಗಳು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಸಾರಜನಕದ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡು ತಳಿಗಳೂ ಸಹ ಎಕರೆಗೆ 4 ರಿಂದ 6 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 0.50 ರಿಂದ 1.00 ಟನ್‌ವರೆಗೆ ಮೇವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಂಸ್ಕರಣೆ:

ಧಾನ್ಯದ ಒಕ್ಕಣೆಯು ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದು, ರೋಜುಗಳ್ಲಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕಂಬೈನ್ಡ್ ಹಾರ್ವೆಸ್ಟರ್ ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಒಕ್ಕಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉಪಯೋಗ:

ನವಣಿಯನ್ನು ಭತ್ತದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿಸಿ ಸಿಹಿ ಹಾಗೂ ಬೇಕಲಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬಹುದು. ನವಣೆ ಹುಲ್ಲು ಪಶುಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ.

ನಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಲಾಭ:

ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ರಾಜ್ಯದ ಐದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ "ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಫಟಕ"ಗಳು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿಯ ಅರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2019-20ರ ಸಾಲಿನ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿವೆ. ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ -1ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬೆಳೆಯ ಸ್ಥೂಲ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

2019-20 ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ನವಣೆ ಬೆಳೆಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಳಿಗೆ 355 ರೂ.ಗಳನ್ನು, ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ 262 ರೂ.ಗಳನ್ನು, ಎತ್ತಿನ ಉಳುಮೆಗೆ 822 ರೂ.ಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್‌ನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಗಂಟೆಗೆ 766 ರೂ.ಗಳ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಎಕರೆಗೆ 4.03 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು 1.28 ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಮೂಲ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ ರೂ.10,851 ಹಾಗೂ ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲ್ಯ 2860 ರೂಗಳಾಗಿದೆ. ಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಒಟ್ಟು 13713 ರೂಗಳ ಆದಾಯ ಎಕರೆಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಭಲಿಸಿದ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ ಇವುಗಳಿಗೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚ ರೂ.14963 ಇರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ರೂ.1250 ನಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಕಂತು ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ನಷ್ಟದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚ A_1+FL ರೂ.3003 ಆಗಿದ್ದು, C_2 ವೆಚ್ಚದ ಅನುಸಾರ ರೂ.3853 ಆಗಿದ್ದು, ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ $A_1+FL + 50\%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.4504 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚ $C_2 + 50\%$ ಪರಿಗಣಿಸಿ ರೂ.5779 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

2.ಸಾಮೆ/ಸಾವೆ (Panicum miliare-Little millet)

ಸಾಮೆಯು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜವಳು ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮುಂದಿನ ಮುಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬೆಳೆಯು ಬರ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. **ಬರಗಾಲದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟದಿಂದಲೂ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುವುದು ಇದರ ವಿಶೇಷತೆಯಾಗಿದೆ.** ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದೊಂದು ಬಡವರ ಬೆಳೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮುಂತಾದ ಒಣ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಇದು ಸೂಕ್ತ. ಅಷ್ಟೇನೂ ವ್ಯಾಪಕವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇಡೀ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಸಾಮೆಯಲ್ಲಿ 1. ಸಿ.ಒ.2 ಮತ್ತು 2. ಒ.ಎಲ್.ಎಮ್ 203 ಎಂಬ ಎರಡು ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳಿವೆ. ಇವೆರಡೂ ತಳಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಇತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಿ.ಒ.2 ತಳಿಯು 90 ರಿಂದ 100 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ತೆಂಡೆಗಳು ಹಾಗೂ ತೆನೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಕಟಾವಿನ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯು ಹಸಿರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬೀಜವು ಕಂದು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಒ.ಎಲ್.ಎಮ್ 203 ತಳಿಯು 100 ರಿಂದ 105 ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು 4.5 ರಿಂದ 5.0 ಅಡಿವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ದಪ್ಪವಾದ ಕಾಂಡ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳು ನಿರ್ದಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಳುಗಳು ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಬೂದು ಬಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಹೊಳಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ತಳಿಗೆ ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗ ಬಾಧೆ ಕಡಿಮೆ. ಬರಗಾಲದ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಪಿಡೆ ನಾಶಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಡವಾಗಿ ಇತ್ತಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಗೆ ಸುಳಿ ನೋಂದ ಬಾಧೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಳೆ ತೆಗೆಯುವುದರಿಂದ ಕಳೆ ಬೀಜಗಳು ಧಾನ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.

ಇತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮ:

ಇತ್ತನೆಗೆ 3 ರಿಂದ 4 ಕೆ.ಜಿ ಬೀಜಗಳು (1 ಎಕರೆಗೆ) ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 2.5 ಟನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಕಾಂಪೋಸ್ಟನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ 3 ರಿಂದ 4 ವಾರಗಳ ಮುಂಚೆಯೇ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಲು ಎಕರೆಗೆ 8 ಕೆ.ಜಿ ಸಾರಜನಕ ಮತ್ತು 8 ಕೆ.ಜಿ ರಂಜಕವನ್ನು ಹಾಕಬಹುದಾಗಿದೆ. ನವಣಿಯಂತೆಯೇ ಈ ಬೆಳೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ 2 ಅಂಗುಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಳವಿಲ್ಲದಂತೆ ಇತ್ತಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೂಲಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ 2 ಲಿಂದ 3 ಬಾರಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದ 30 ದಿವಸಗಳ ನಂತರ 1 ಬಾರಿ ಕೈಯಿಂದ ಕಳೆ ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಯೋಗ:

ಸಾಮೆ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಅನ್ನ, ಗಂಜಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಕ್ತ ಹೀನತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಲಾಭ:

ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಯೋಗದ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ COCMIC ಘಟಕಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು 2019-20ರ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿವೆ. ಸಾಮೆ ಬೆಳೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 4529ರೂಗಳು, ಯಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗಾಗಿ 3641 ರೂಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳಿಗಾಗಿ 6664 ರೂಗಳನ್ನು ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ, ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ ಸುಮಾರು 9200 ರೂಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 16337 ರೂಗಳ ವೆಚ್ಚವು ಕೇವಲ ಪರಿಕರಗಳು, ಮಾನವ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ / ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಖರ್ಚಾಗಿದೆ. ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವೆಚ್ಚ, ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ, ಭೂ ಕಂದಾಯ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವು 24026 ರೂಗಳು ಆಗಿವೆ. ಸಾಗುವಳಿಯಿಂದ 4.84 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು 1.39 ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಧಾನ್ಯಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ 15001 ರೂಗಳು ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲಿನ ಮಾರಾಟದಿಂದ 3219 ರೂಗಳು ದೊರೆತು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 18220 ರೂಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ 5806 ರೂಗಳ ನಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಭರಿಸಿದ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ 1883 ರೂಗಳ ಲಾಭ ದೊರಕಿರುತ್ತದೆ.

<p>ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ತಗುಲದ ವೆಚ್ಚ A_1+FL ರೂ.2710 ಆಗಿದ್ದು, C_2 ವೆಚ್ಚದ ಅನುಸಾರ ರೂ.3652 ಆಗಿದ್ದು, ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ವೆಚ್ಚ $A_1+FL + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.4065 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚ $C_2 + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿ ರೂ.5478 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.</p>
--

3.ಹಾರಕ (Paspalum scrobiculatum-Kodo millet)

ಹಾರಕವು ಭಾರತ ಮೂಲದ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇದು ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪದ ಕಿರು ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲದ ಮಿತ್ರ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ಹಾರಕ ಧಾನ್ಯವೇ ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಒರಟು ಧಾನ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಬರವನ್ನು ಈ ಬೆಳೆಯು ಅತಿಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಮರಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತಿನ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು, ಬೂದು ಅಥವಾ ಕಂದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೂ ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಾದರೂ ಈ ಬೆಳೆಯು ಕಡಿಮೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಹಾರಕವನ್ನು ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗುಜರಾತಿನ ಗೊರಡು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಬೆಳೆದ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹುರುಳಿ ಅಥವಾ ಹರಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದು.

ಹಾರಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳಿವೆ, ಅವುಗಳೆಂದರೆ 1.ಆರ್.ಇ.ಕೆ 155 ಮತ್ತು 2.ಜಿ.ಪಿ.ಯು.ಕೆ 3. ಈ ಪೈಕಿ ಆರ್.ಇ.ಕೆ 155 ತಳಿಯು 100 ರಿಂದ 110 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಜಿ.ಪಿ.ಯು.ಕೆ 3 ತಳಿಯು 110 ರಿಂದ 120 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲಾವಧಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಎರಡು ತಳಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಜುಲೈ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ತಳಿಗಳು 6 ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯದ್ದಾಗಿವೆ. ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳು 5 ರಿಂದ 6 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು 0.5 ರಿಂದ 1.00 ಟನ್ ಮೇವನ್ನು ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆರ್.ಇ.ಕೆ 155 ತಳಿಯ ಕಾಳುಗಳು ತೆನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲರ್ಧ ಭಾಗ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಭಾಗ ಅನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜಿ.ಪಿ.ಯು.ಕೆ 3. ತಳಿಯಲ್ಲಿ ತೆನೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಳುಗಳೂ ಸಹ ಅನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ತಳಿಯ ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ಇದರ ತೆನೆಗಳು ಕಾಡಿಗೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮ:

ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 4 ರಿಂದ 5 ಕೆ.ಜಿ ಹಾರಕದ ಬೀಜ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 2.5 ಟನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಕಾಂಪೋಸ್ಟನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಗಾಗಿ ತಲಾ 8 ಕೆ.ಜಿ ಸಾರಜನಕ ಮತ್ತು ರಂಜಕವನ್ನು ಬೆಳೆಗೆ ಹಾಕಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾರಕದ ಬೀಜದ ಕವಚವು ಹಲವು ಪದರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೀಜ ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯಲು 10 ರಿಂದ 12 ದಿವಸಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವವರೆಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು

ತೇವಾಂಶವಿರುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ 2 ರಿಂದ 3 ಬಾರಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮತ್ತು 1 ಬಾರಿ ಕೈಯಿಂದ ಕಳೆ ಕೀಳುವುದು ಉತ್ತಮ.

ಈ ಬರಗಾಲದ ಬೆಳೆಯು ಪೀಡೆ ಹಾಗೂ ರೋಗ ಬಾಧೆಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಹ ಬಹಳ ಶುಷ್ಕ ವಾತಾವರಣದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದಾಗಿಯೂ ಗೆದ್ದಲನ ಕಾಟ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ರಿಡಗಳು ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಬೆಳೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳೆಯುವ ಕಳೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೈತರು ಉದಾಲಿನ ತೋರುವುದರಿಂದ ಕಳೆಗಳ ಉಜ್ಜಿಗೂ ಸಹ ಧಾನ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ತ್ರಾಸದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾರಕ ಧಾನ್ಯದ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವುದೂ ಸಹ ಕಷ್ಟಕರ. ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬುಡದವರೆಗೂ ಕಬಾವು ಮಾಡಿ, ಕತ್ತಲಿಸಿದ ರಿಡಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ನಂತರ ಎತ್ತಿರಿಂದ ತುಳಸಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಲತಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಶಿಲಂಧ್ರಯುಕ್ತ ಧಾನ್ಯಗಳು ವಿಷಕರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತವೆ. ಹುಲ್ಲು ಕಳಪೆ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಮೇವಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹಾರಕಕ್ಕೂ ಸಹ ಬೇರೆ ಬೆಳೆಗಳಂತೆಯೇ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನೂ ಸಹ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತೊಗಲಿ ಅಥವಾ ಎಳ್ಳಿನೊಡನೆ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಕರೆಗೆ 5 ರಿಂದ 6 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಧದಿಂದ ಒಂದು ಟನ್ ಮೇವು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಯೋಗ:

ಬಹಳ ಬಡ ಕೃಷಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ನಿತ್ಯ ಆಹಾರವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತವೆ. ಹಾರಕ ಧಾನ್ಯವು ಮಧುಮೇಹಿಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಈ ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ನಗರಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಇದರ ಬಳಕೆ ಔಷಧೀಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹಾರಕದಿಂದ ಅನ್ನ, ಗಂಜಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳೂ ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಲಾಭ:

ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2019-20ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹಾರಕದ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ COCMIC ಘಟಕಗಳು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿವೆ. ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 5862 ರೂಗಳು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 4683 ರೂಗಳು, ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳಿಗಾಗಿ 3804 ರೂಗಳು ಖರ್ಚಾಗಿದ್ದವು. ಭಲಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ ಇವುಗಳಿಗಾಗಿ 16048 ರೂಗಳು ಖರ್ಚಾದವು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಖರ್ಚುಗಳೂ ಸೇರಿ 26061 ರೂಗಳಾದವು ಒಟ್ಟು 6.75 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು 1.68 ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲು ದೊರೆತವು. ಧಾನ್ಯದ ಮಾರಾಟ ದರವು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದಕ್ಕೆ 3289 ರೂಗಳಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲಿನ ಬೆಲೆಯು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಒಂದಕ್ಕೆ 2533 ರೂಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ 26455 ರೂಗಳ ಆದಾಯವು ದೊರಕಿತು. ಭಲಿಸಿದ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ 10407 ರೂಗಳ ಲಾಭ ದೊರಕಿತು. ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಕೇವಲ 394 ರೂಗಳ ಲಾಭ ದೊರಕಿತು.

ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ಗೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ A_1+FL ರೂ.1747 ಆಗಿದ್ದು, C_2 ವೆಚ್ಚದ ಅನುಸಾರ ರೂ.2727 ಆಗಿದ್ದು, ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನವರು ವೆಚ್ಚ $A_1+FL + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ಗೆ ರೂ.2620 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ರೈತರು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ವೆಚ್ಚ $C_2 + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ರೂ.4090 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

4.ಬರಗು (Panicum miliaceum-Common millet/Proso millet/hog

ಬರಗು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುವ ಬೆಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸೂಕ್ತ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಇತ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಅವಧಿ ಮೀರಿ ಹೋದರೆ, ಅಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ತುರ್ತು ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬರವನ್ನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬರಗು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಬರಗನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಬರಗು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೂ ತನ್ನಿಂತಾನೇ ಬೆಳೆಯುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಹ ಹೊಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು ಇತ್ಯಾದಿ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತತೆ ಇರುವ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಆಗದಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ವಿಳಂಬಿತ ಮುಂಗಾರು ಅಥವಾ ಹಿಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವ ಒಂದೇ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಬರಗಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸುಧಾಲಿತ ತಳಗಳಿವೆ ಜಿ.ಪಿ.ಯು.ಪಿ 21 ತಳಿಯು 65 ರಿಂದ 75 ದಿನಸರಗಳೊಳಗೆ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾಳು ನಿರೀಯುವಿಕೆಗೆ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಮೇ ತಿಂಗಳಿಂದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಇತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸುಧಾಲಿತ ತಳಿಯಾದ ಜಿ.ಪಿ.ಯು.ಪಿ 8 ತಳಿಯನ್ನು ಸಹ ಮೇ ತಿಂಗಳಿಂದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಇತ್ತಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು 85 ರಿಂದ 90 ದಿನಸರಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತೆನೆಗಳು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕಾಳು ಕಣ್ಣು ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಈ ತಳಿಯು ಸುಳಿ ನೋಣ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಜಿ.ಪಿ.ಯು.ಪಿ 21 ತಳಿಯು 4.8 ರಿಂದ 6.00 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 1.80 ರಿಂದ 2 ಟನ್ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜಿ.ಪಿ.ಯು.ಪಿ 8 ತಳಿಯು ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 8 ರಿಂದ 8.8 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು 2 ರಿಂದ 2.4 ಟನ್ ಮೇವನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮ:

ಇತ್ತನೆಗೆ 3 ರಿಂದ 4 ಕೆ.ಜಿ ಬೀಜ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು 2.5 ಟನ್ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಕಾಂಪೋಸ್ಟನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ 3 ರಿಂದ 4 ವಾರಗಳ ಮುಂಚೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಉತ್ತಮ. ಇತ್ತನೆ ಬೀಜವನ್ನು ಸಾಳಿನಿಂದ ಸಾಳಿಗೆ 12 ಅಂಗುಲ, ರಿಡದಿಂದ ರಿಡಕ್ಕೆ 3 ರಿಂದ 4 ಅಂಗುಲ ಹಾಗೂ 2 ಅಂಗುಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಳವಿಲ್ಲದೆ ಇತ್ತಬೇಕು. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಗಾಗಿ ತಲಾ 8 ಕೆ.ಜಿ ಸಾರಜನಕ ಮತ್ತು ರಂಜಕ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಹಾಕಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ 2 ರಿಂದ 3 ಬಾರಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮತ್ತು 1 ಬಾರಿ ಕೈಯಿಂದ ಕಳೆ ತೆಗೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕವಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಠಡಗಲನ್ನು ಕೀಲಲಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾನ್ಯಗಲು ಠಡದಿಂದ ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಉದುರಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮೆದೆ ಹಾಕುವ ಬದಲು ಠಡ ಕಿತ್ತ ತಕ್ಷಣ ಅದನ್ನು ಬಡಿರು ಅಥವಾ ಎತ್ತುಗಲಿಂದ ತುಲಿಸಿ ಧಾನ್ಯಗಲನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತಮ ಹುಲ್ಲುಗಿದ್ದರೂ ಒರಬಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ತುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಲಲ್ಲ ಮಾರ್ತ ಇದನ್ನು ಮೇವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಧಾನ್ಯಗಲ ಬಣ್ಣವೂ ತಲಗಲಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹಲದಿ, ದಂತದ ಹಲದಿ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪಯೋಗ:

ಈ ಧಾನ್ಯವು ಸೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಭರಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಚೆಗೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಲಲ್ಲಯೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಕ್ಕಿಯಂತೆಯೇ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಚಪಾತಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ಗಂಜಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಸಸಾರಜನಕ ಕೋರತೆಯಿಂದ ಬಲಲುತ್ತಿರುವವರು ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಿನನಿತ್ಯವೂ ಬಲಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಗುವಲ ವೆಚ್ಚ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಲಾಭ:

ಈ ಬೆಲೆಯ ಸಾಗುವಲ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಲ COCMIC ಘಟಕಗಲು ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಲಲ್ಲ ಬೆಲೆದ ಬೆಲೆಯಿಂದ ದೋರೆತ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿವೆ. ಈ ಬೆಲೆಯಲ್ಲ ಮಾನವ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 5031 ರೂಗಲನ್ನು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಲು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 3809 ರೂಗಲನ್ನು, ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಲಾಗಿ 4967 ರೂಗಲನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಁಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಭಲಿಸಿದ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 15327 ರೂಗಲು ಖರ್ಚಲಿವೆ. ಉಲದಂತೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಁಕರೆಗೆ 22941 ರೂಗಲ ಖರ್ಚು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಬೆಲೆಯಿಂದ ಁಕರೆಗೆ 4.91 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯಗಲು ಬಂದಿದೆ ಮತ್ತು 1.7 ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲು ದೋರೆತಿದೆ. ಧಾನ್ಯಗಲ ಮಾರಾಟ ದರವು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಂದಕ್ಕೆ 3077 ರೂಗಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲಿಗೆ 1988 ರೂಗಲು ದೋರೆತವು. ಭಲಿಸಿದ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾರ್ತ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ 3159 ರೂಗಲ ಲಾಭ ದೋರೆಕಿತು. ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ 4455 ರೂಗಲ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ಗೆ ತಗುಲದ ವೆಚ್ಚ A_1+FL ರೂ.2433 ಆಗಿದ್ದು, C_2 ವೆಚ್ಚವು ಅನುಸಾರ ರೂ.3375 ಆಗಿತ್ತು. ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನನ್ವಯ ವೆಚ್ಚ $A_1+FL + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ಗೆ ರೂ.3649 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ರೈತರು ಂತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚ $C_2 + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲ ರೂ.5062 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಉಾದಲು (*Echinochloa frumentacea*-Barnyard millet)

ಉಾದಲು ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ರೋಗ ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಆಳದ, ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತತೆಯುಳ್ಳ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತರ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಉಾದಲು ಧಾನ್ಯವೂ ಕೂಡ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಭರಿತವಾಗಿದೆ.

ಉಾದಲು ಠಿಡವು ಋಷ್ಠಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ಇತರ ಕಳೆಗಳಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಭತ್ತದ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಐಹಾರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾದ ಒರಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಹುಲ್ಲಿನ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಬರ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಅತೀ ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಜವುಗು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದರೂ ಸಹ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಡೆಕ್ಕನ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹಿಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಡಿ.ಹೆಚ್.ಇ.ಎಮ್-93-3 ಎಂಬ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ್ದು, ಈ ತಳಿಯು 90 ರಿಂದ 95 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಈ ತಳಿಯನ್ನು ಇತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ತಳಿಯು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ತೆನೆ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳ ಕಾಡಿಗೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಂದಿದೆ.

ಇತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮ:

ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 3 ರಿಂದ 4 ಕೆಜಿ ಇತ್ತನೆ ಬೀಜ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಕಾಂಪೋಸ್ಟನ್ನು ಸುಮಾರು 2.5 ಟನ್ ಪ್ರಮಾಣದಷ್ಟು ಭೂಮಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಗಾಗಿ ತಲಾ 8 ಕೆ.ಜಿ ಸಾರಜನಕ ಮತ್ತು ರಂಜಕವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತ್ತುವುದರಿಂದ ಸುಳಿ ನೋಡಿದ ಭಾದೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇತ್ತನೆ ಬೀಜವನ್ನು ಸಾಲಿನಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ 12 ಅಂಗುಲ, ಠಿಡದಿಂದ ಠಿಡಕ್ಕೆ 3 ರಿಂದ 4 ಅಂಗುಲ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಇತ್ತಬೇಕು. ಇತ್ತುವಾಗ 2 ಅಂಗುಲಕ್ಕಿಂತ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇತ್ತನೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮೊಳಕೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ 2 ರಿಂದ 3 ಬಾರಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು

ಇತ್ತನೆಯಾದ 30 ದಿವಸಗಳ ನಂತರ ಒಮ್ಮೆ ಕೈಯಿಂದ ಕಳೆ ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಊದಲನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಬೆಳೆಯಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆಯಬಹುದು ಅಥವಾ ಹತ್ತಿ, ತೊಗಲಿ ಅಥವಾ ಆವರೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿಯೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ಒಂದು ವಾರ ಮೆದೆ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಧಾನ್ಯಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬೇರ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 9 ಲಿಂದ 10 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು 1.5 ಲಿಂದ 2 ಟನ್ ಮೇವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಉಪಯೋಗ:

ಊದಲು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಅಕ್ಕಿಯಂತೆಯೇ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಗಂಜಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಚಪಾತಿ ಸಹ ರುಚಿಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹುಲ್ಲು ಕಡಿಮೆ ಪೋಷಕಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ತೀವ್ರ ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಮಾತ್ರ ದನಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಊದಲಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಕೊಬ್ಬಿನಾಂಶ ಇದ್ದು ಸಸಾರಜನಕ, ನಾರು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿನಾಂಶವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಕೊರತೆ, ಮಲಬದ್ಧತೆ, ಬೊಟ್ಟು, ರಕ್ತ ಹೀನತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ರೋಗಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಲಾಭ:

ಈ ಬೆಳೆಯ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ COCMIC ಘಟಕಗಳು ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಿಂದ ದೊರೆತ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿವೆ. ಮಾನವ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 3760 ರೂಗಳೂ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 3218 ರೂಗಳೂ, ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳಿಗಾಗಿ 5975 ರೂಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ, ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವು ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 14663 ರೂಗಳೂ ಆಯಿತು. ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಂತೆ ಉಳಿದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವು 21901 ರೂಗಳೂ ಆಯಿತು. ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 4.57 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು 1.33 ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲು ದೊರಕಿತು. ಧಾನ್ಯದ ಮಾರಾಟ ದರವು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದಕ್ಕೆ 3955 ರೂಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲಿನ ದರವು 1562 ರೂಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯವು 20154 ರೂಗಳೂ ಆಯಿತು. ಭಲಿಸಿದ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 5491 ರೂಗಳ ಲಾಭ ದೊರಕಿತು. ಆದರೆ ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ 1747 ರೂಗಳ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ A_1+FL ರೂ.2754 ಆಗಿದ್ದು, C_2 ವೆಚ್ಚದ ಅನುಸಾರ ರೂ.3856 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನನ್ವಯ ವೆಚ್ಚ $A_1+FL + 50\%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.4131 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚ $C_2 + 50\%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರೂ.5784 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

6.ಕೊರಲೆ (Urochloa ramosa / Brachiaria ramosa - Brown top millet)

ಕೊರಲೆಯ ಮೂಲವು ದಕ್ಷಿಣ ಸೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಆಫ್ರಿಕ, ಅರೇಬಿಯಾ, ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮೇವಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಕೊರಲೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಸಹ ಇದೆ.

ಕೊರಲೆಯೂ ಸಹ ಬರಗಾಲದ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕದ ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಂದರೆ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು **ಪೆದ್ದೆ ಸಾಮೆ** ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕೊರಲೆಯನ್ನು ಧಾನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಮೇವಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಬೆಳೆಯಾದ ಕೊರಲೆಯು 75 ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಟಾವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಮೇವಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ 50 ದಿನಗಳಿಗೇ ಕಟಾವು ಮಾಡಬಹುದು.

ಕೊರಲೆಯು ಹೆಚ್ಚಿನ ಉಷ್ಣತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, 1 ರಿಂದ 3 ಅಡಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕಾಂಡಗಳು ನುಣುಪಾಗಿದ್ದು, ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಗಂಟುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಎಲೆಗಳು 1.5 ಅಡಿ ಉದ್ದ ಮತ್ತು 0.5 ರಿಂದ 1.5 ಅಡಿ ಅಗಲ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಚಿಟಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತದೆ. ಚಿಟಿಗಳು ಕಂದು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಗುಂಡಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇತರೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಹುಲ್ಲು ದೊರೆತರು ಸಹ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮೇವು ದೊರಕಿಸುವ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಯು ತಪ್ಪಿ ಹೋದಾಗ ಆ ನಷ್ಟವನ್ನು ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೊರಲೆಯು ನೈಟ್ರೋ ರಾಸಾಯನಿಕದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅತಿ ಚಿಟಿ ಅಥವಾ ಶುಷ್ಕ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಬಳಲಿದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಮೇವಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಮೊಮೆಮೊ ಮತ್ತು ಕಲಿ ಮೆಣಸು ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಮಟೋಡ್ ಭಾದೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಇದನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ತಪ್ಪಿಸಲೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಲೀಸದ ಮತ್ತು ಸತುವಿನ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳಾದ ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವ ಜೀವಿಗಳು, ಪಾಲಿವಾಳ, ಟರ್ಕಿ ಕೋಳಿಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕೊರಲೆಯ ಹುಲ್ಲು ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮ:

ಕೊರಲೆಯನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಧ್ಯಭಾಗದಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ ಮಧ್ಯಭಾಗದವರೆಗೆ ಇತ್ತಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರೂ ಸಹ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತದ ಬೆಳೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತನೆಗೆ ಎಕರೆಗೆ 5 ಕೆ.ಜಿ ಇಜಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೊರಲೆಯನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಧಾನ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ 5 ಕೆ.ಜಿ, ಮೇವಿಗಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 10 ಕೆ.ಜಿ, ಪಕ್ಷಿ ಮತ್ತು ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬೆಳೆದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ 11 ಲಿಂದ 12 ಕೆ.ಜಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇತ್ತದ ನಂತರ ಅರ್ಧ ಇಂಚು ಮಣ್ಣನ್ನು ಇದರ ಮೇಲೆ ಹರಡಿ ಮಣೆ ಸವರಬೇಕು. ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಇತರ ಬೆಳೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಂದರೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿ, ಜೋಳ, ಸೋಯಾ ಅವರೆ ಮತ್ತು ಬಟಾಣಿ ಬೆಳೆಗಳೊಂದಿಗೂ ಸಹ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧದ ಕೊರಲೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹರಡಿಕೊಡಂತೆ ಬೆಳೆಯುವ ತಳಿಯನ್ನು ಚದುರು ಕೊರಲೆ ಎಂತಲೂ, ಗುಂಡು ತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ತಳಿಯನ್ನು ದುಂಡು ಕೊರಲೆ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚದುರು ಕೊರಲೆಗೆ ಪೀಡೆ ಮತ್ತು ರೋಗದ ಬಾಧೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದುಂಡು ಕೊರಲೆಯು ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕೊರಲೆ ಇಜಿಗಳನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೂಲಿಗೇಳಿಂದ ಇತ್ತಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ ಮೇವಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಣ್ಣಿನ ಪೋಷಕಾಂಶ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಣ್ಣಿನ ಸಾರಜನಕ ಮತ್ತು ರಂಜಕವನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಜಮೀನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉತ್ತಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಸ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿರಬೇಕು. ಸಾಅನಿಂದ ಸಾಅಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ ಇರಬಾರದು. ಮೇವಿಗಾಗಿ ಕಟಾವು ಮಾಡಿದರೆ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಈ ಬೆಳೆ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊರಲೆಗೆ ನರಳಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ತೆಂಗು ಮತ್ತು ಅಡಕೆ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೊದಿಕೆ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಹುಣಸೆ ಮರದ ಕೆಳಗೂ ಇದು ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪಾವಗಡ, ಮಧುಗಿರಿ ಮತ್ತು ಸಿರಾ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೊರಲೆಯನ್ನು ಹುಣಸೆ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕೊರಲೆ ಬೆಳೆಯುವ ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 7 ಲಿಂದ 8 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ 4 ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಮೇವು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕೊರಲೆ ಧಾನ್ಯದ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಗುಣವೆಂದರೆ ಇಜಿಗಳು 5 ಲಿಂದ 6 ವರ್ಷ ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಧಾನ್ಯವು ಮಾತ್ರ 25 ಲಿಂದ 30 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದರೂ ಸಹ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಜಿದ ಮೇಲಿನ ಹೊಟ್ಟು ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದ್ದರಿಂದ, ಅದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯದಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ನಂತರ 50 ಕೆಜಿ ಅಕ್ಕಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ನಂತರವೂ ಸಹ ಹೊಟ್ಟು ಪೂರ್ತಿ ಹೋಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಇದನ್ನು ತೂರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಉಪಯೋಗ:

ಕೊರಲೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಬಹುದು ಅಥವಾ ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ರೊಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿನ್ನಬಹುದು ಮತ್ತು ಗಂಜಿಯಾಗಿಯೂ ಸಹ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದರ ನಿರಂತರ ಸೇವನೆಯು ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯವಂತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಲಾಭ:

ಈ ಬೆಳೆಯ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ COCMIC ಘಟಕಗಳು ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಿಂದ ದೊರೆತ ದತ್ತಾಂಶದಿಂದ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿವೆ. ಮಾನವ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ

5045 ರೂಗಳು, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ 3617 ರೂಗಳು, ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳಿಗಾಗಿ 5971 ರೂಗಳು ನೇರಿದಂತೆ, ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವು ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 16088 ರೂಗಳು ಆಯಿತು. ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ನೇರಿದಂತೆ ಉಳಿದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದ ನಂತರ ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವು 21.821 ರೂಗಳಾದವು. ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 3.29 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು 1.13 ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲು ದೊರಕಿತು. ಧಾನ್ಯದ ಮಾರಾಟ ದರವು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದಕ್ಕೆ 3.145 ರೂಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್ ಹುಲ್ಲಿನ ದರವು 2595 ರೂಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯವು 13.277 ರೂಗಳು ಆಯಿತು. ಭಲಿಸಿದ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ 2,811 ರೂಗಳ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದೇ ಲೀತಿ ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ 8.544 ರೂಗಳ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ತಗುಲಿದ ವೆಚ್ಚ A_1+FL ರೂ.3999 ಮತ್ತು C_2 ವೆಚ್ಚದ ಅನುಸಾರ ರೂ.5008 ಆಗಿತ್ತು. ಡಾ.ಎಂ.ಎಸ್.ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ $A_1+FL + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.5998 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ರೈತರು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿರುವ ವೆಚ್ಚ $C_2 + 50%$ ಪರಿಗಣಿಸಿ ರೂ.7512 ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಲಾಭ ರೈತರಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ.

2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಎಕರವಾರು ಅರ್ಥಿಕದಾಯಕತೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬೆಳೆಗಳು	ಭಲಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ+ ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (ರೂ./ಎಕರೆ) (A_1+FL)	ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ಎಕರೆ) (C_2)	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್/ ಎಕರೆ)	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ (ರೂ./ಎಕರೆ)*	ಭಲಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ/ನಷ್ಟ		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ/ನಷ್ಟ	
							ರೂ./ಎಕರೆ	ಶೇ.	ರೂ./ಎಕರೆ	ಶೇ.
1	ನವಣೆ	14963	18391	4.03	2693	13713	-1250	-8	-4678	-25
2	ಸಾಮೆ	16337	20892	4.84	3099	18220	1883	12	-2672	-13
3	ಹಾರಕ	16048	22661	6.75	3289	26455	10407	65	3794	17
4	ಬರಗು	15327	19949	4.91	3077	18487	3160	21	-1462	-7
5	ಊದಲು	14663	19702	4.57	3955	20154	5491	37	452	2
6	ಕೊರಲೆ	16088	19408	3.29	3145	13277	-2811	-17	-6131	-32

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲರೂ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳು:

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿಯು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲದ ಬೆಳೆಗಳೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ ಜನರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಮುಂಚಿನಿಂದಲೂ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಈ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಏಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡಲು ಸರ್ಕಾರವು ಬಯಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ ನಾಡಿನ ಜನರು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ರಕ್ತ ಹೀನತೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆಗೀಡಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವೃದ್ಧರು ಮಧುಮೇಹ, ರಕ್ತದೊತ್ತಡ, ಮಾನಸಿಕ ಖನ್ನತೆ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಕರು ವಿವಿಧ ವಿಟಮಿನ್‌ಗಳು, ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಕ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದು ಮಾನವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆಧುನಿಕ ಜನಾಂಗವು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವನ್ನು ದೇಹಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರಗಳು, ಖಾಸಿಕಗಳು, ಇಂಜೆಕ್ಷನ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸೇವನೆಯು ಇವೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಸುನರುಜ್ಜೀವನ ನೀಡಬಲ್ಲದ್ದಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ವೃದ್ಧಿ

ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಭವಾದರೂ ಸಹ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೊಸದಾಗಿ ಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳಾದವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀವ್ರ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಒಂದೇ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ಆಹಾರವು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ ಉಳಿದವರ ಆಹಾರವು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಉತ್ತಮ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಕ್ಯಾಲ್ಸಿಯಂ, ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ನಾಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಸಸಾರಜನಕ ಅಂಶವು ಗೋಧಿ, ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳದಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ, ಅಮಿನೋ ಆಮ್ಲಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಸಾರಜನಕವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೇಹಕ್ಕೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ವಿಟಮಿನ್‌ಗಳಾದ ತಯಮಿನ್, ಲಿಪೊಫ್ಲೇವಿನ್, ಫೋಲಿಕ್ ಆಮ್ಲ ಮತ್ತು ನಿಯಾಸಿನ್ ಇವುಗಳೂ ಸಹ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಗ್ಲೈಸಿಮಿಕ್ ಸೂಚ್ಯಂಕವಿರುವುದರಿಂದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕರೆ ಅಂಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಗಳೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವೊಂದನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮುಂಚೂಣಿ ಅಧ್ಯಯನವೊಂದರ ಪ್ರಕಾರ ಶೇ.80 ರಷ್ಟು ಜನರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟರು ಆ ಪೈಕಿ ಶೇ.62 ರಷ್ಟು ಜನರು ಇವುಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿತು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸೇವನೆಯು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ ಇಲಾಖೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಇಲಿಯೂಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ 6 ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗಿನ ಸುಮಾರು 3.5 ದಶಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉಟ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸಗಳು ಮತ್ತು ಸಸಾರಜನಕ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಶೇ.0.5 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ, ಶೇ.3.4 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ತೂಕ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ, ಹಿಮೋಗ್ಲೋಬಿನ್ ಮಟ್ಟ 15 ರಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಸದೃಢ ದೇಹ ಸೂಚ್ಯಂಕವು ಶೇ.37.8 ರಷ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕ್ಯಾಂಟೀನ್ ಗಳಲ್ಲಿ, ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯು ವರ್ಧಿಸುವ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ಲೈಸಿಮಿಕ್ ಸೂಚ್ಯಂಕವು (47.23) ಅಕ್ಕಿಗಿಂತ (71.87) ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಮಧುಮೇಹ ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೂಡುವ ಇತರ ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೇ ವರ್ಗದ ಮಧುಮೇಹವು ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣ ಪಚನ ದೋಷವಾಗಿದ್ದು, ಇನ್ಸುಲಿನ್‌ಗೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ. ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ರಕ್ತನಾಳಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ನರಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಕಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮೂತ್ರಜನಕಾಂಗದ ವೈಫಲ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ನಿಯಮಿತವಾದ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ಅನೇಕ ಸತ್ವಾಂಶಗಳು ಇವೆ. ಕೆಳಗಿನ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಏಕದಳ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳು (ಪ್ರತಿ ನೂರು ಗ್ರಾಂ. ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳು-ಗ್ರಾಂ ಗಳಲ್ಲಿ)

ಬೆಳೆ	ತೇವಾಂಶ	ಸಸಾರಜನಕ	ಕೊಬ್ಬು	ನಾರು	ಸಿಷ್ಟ	ಖನಿಜ	ಕ್ಯಾಲ್ಷಿಯಮ್ (ಮಿಲಿ ಗ್ರಾಂ)	ಕಬ್ಬಿಣ (ಮಿಲಿ ಗ್ರಾಂ)	ರಂಜಕ (ಮಿಲಿ ಗ್ರಾಂ)	ಥಯಮಿನ್
ಅಕ್ಕಿ	13.7	6.8	0.5	1.5	76.9	0.6	10	0.7	160	0.27 +- 0.023
ಗೋಧಿ	12.8	11.8	1.5	12.9	71.2	1.5	41	5.3	306	0.46 +- 0.067
ಮೆಕ್ಕೆ ಜೋಳ	14.9	11.1	3.6	10.5	66.2	1.5	10	2.3	240	0.33 +- 0.32
ಸಜ್ಜೆ	12.4	11.6	5.0	12.0	67.5	2.3	42	8.0		0.25 +- 0.044
ರಾಗಿ	13.1	7.3	1.3	19.8	66.8	2.7	344	5.0	283	0.37 +- 0.041
ನವಣೆ	11.2	12.3	4.3	14.0	60.9	3.3	31	2.8		0.59
ಸಾಮೆ	11.5	7.7	4.7	12.2	67.0	1.5	17	9.3	220	0.28 +- 0.042
ಹಾರಕ	11.4	8.3	1.4	15.0	65.9	2.6	27	0.5	330	0.29 +- 0.054
ಬರಗು	-	12.5	1.10	-	70.04	1.6	0.018		300	0.41
ಊದಲು	11.1	6.2	2.2	13.7	65.5	4.4	20	5.0	280	0.33
ಕೊರಲೆ	11.9	8.89	1.89	8.2	71.32	3.73	28	7.72	276	

ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (CFTRI) ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ, ಆರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ:

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೆಲವು ವಿಶೇಷತೆಗಳು:

1. ನವಣೆ:

- ಫೆರುಲಿಕ್ ಆಮ್ಲ ಮತ್ತು ಪಿ-ಕೌಮೆರಿಕ್ ಆಮ್ಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ.
- ಕೆರೋಟಿನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಟೋಕೋಫೆರಾಲ್ ಅಂಶಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- ಮೊಳಕೆ ಕಟ್ಟಿದಾಗ ಗಾಮಾ ಅಮಿನೋ ಬ್ಯೂಟಿಕ್ ಆಮ್ಲವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗಾಬಾ ಅಂಶವು ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.

2. ಸಾಮೆ:

- ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಕರಗಬಲ್ಲ ಪಿ-ಕೌಮೆರಿಕ್ ಆಮ್ಲದ ಅಂಶ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.
- ಇತರ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶವನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಜೀವನದ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಹಾರಕ:

- ಲೈಸಿನ್ ಅಂಶವು ಹೋಲಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. (3.0-3.5 ಗ್ರಾಂ/100 ಗ್ರಾಂ)
- ಫಿನೋಲಿಕ್ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾನಿನ್‌ಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
- ಉತ್ತಮ ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಮತ್ತು ಡಿಪಿಪಿಹೆಚ್‌ನ್ನು ತಣಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಳವೆಲ್ಲಾ ಕಿರು ಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸಕ್ಕರೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ.
- ಕೊಲೆಸ್ಟ್ರಾಲ್ ಅಂಶವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ.

4. ಬರಗು:

- ಒಟ್ಟು ಕೆರೋಟಿನಾಯ್ಡ್‌ಗಳ ಅಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ
- ಟೋಕೋಫೆರಾಲ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ.
- ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯು (Anti-oxidant) ಇದೆ.

5. ಊದಲು:

- ಉತ್ಕರ್ಷಣ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- ಸೆರಬೋನಿನ್ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಗವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
- ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಫ್ಲೆವೊನಾಯಿಡ್-ಲುಟಿಯೋಲಿನ್ ಮತ್ತು ಟ್ರೈಪಿನ್ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

6. ಕೊರಲೆ

- ಕಣ್ಣಿಂಶವು ಇತರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ರಕ್ತ ಹೀನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ.
- ಖನಿಜಾಂಶವು ಇತರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಮೂಳೆಗಳಿಗೆ ಬಲ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತಜ್ಞೆಯಾದ ಡಾ.ಶಿವಲಲಾರವರು ಮತ್ತು ಸಿ.ಎಫ್.ಐ.ಆರ್.ಐ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಹಾರ ತಜ್ಞೆಯಾದ ಡಾ.ಉಷಾ ಧರ್ಮರಾಜ್ ರವರು ವಿವಿಧ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು, ವಿವರಗಳು ಈ ರೀತಿ ಇವೆ:

ನಿರ್ದಾನ್ಯದ ಹಿಟ್ಟು ಬಳಸಿ ಬ್ರೆಡ್ ತಯಾರಿಕೆ, ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ದಿಫೀರ್ ದೋಸೆ, ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮೈಕ್ರೋಲಿನ್‌ನಂತೆ ಬೆಳೆದು ತಾಜಾ ಸಲಾಡ್ ಮತ್ತು ಜ್ಯೂಸ್ ತಯಾರಿಕೆ, ಸೊಪ್ಪು ಬೆರೆಸಿದ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಹಪ್ಪಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಐಟೋರೋನ್ ತುರಿ ಬೆರೆಸಿ ಹಪ್ಪಳ ತಯಾರಿಕೆ, ನಿರ್ದಾನ್ಯ + ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯ ಮೊಳಕೆ ಕಬಾಬ್, ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಅವಲಕ್ಕಿ, ನಿರ್ದಾನ್ಯದಿಂದ ಮುದ್ದೆ, ರೊಟ್ಟಿ, ಅನ್ನ, ಗಂಜಿ, ಮಾಲ್ಟ್, ಪಾಯಸ, ಉಪ್ಪಿಟ್ಟು, ನೂಡಲ್ಸ್, ಇನ್ನಿತರಗಳು, ಹುಲಿದು ಮಸಾಲೆ ಹಾಕಿದ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಸೂಪ್, ಚಕ್ಕಲಿ, ಮ್ಯೂಸ್ಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಹೊಟ್ಟಿನಿಂದ ದಿಂಬು ತಯಾರಿಕೆ.

ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟಾಭಿವೃದ್ಧಿ

ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಮಾರಾಟವು ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ತರುತ್ತಿಲ್ಲ ಸಾಗುವಳಿ ಖರ್ಚನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದಾಗ ಆದಾಯದ ಬದಲು ನಷ್ಟವೇ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಳೆಗಾರರು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಮಾರಾಟವು ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭ ತರುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸುವವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕ ಬೆಲೆ ನೀಡಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಈ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಗಾರರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಮಾರಾಟದ ಬಗ್ಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಬೆಲೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ರೈತರು ಈ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಬರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಎಂದರೆ ಒಣಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ತೂರುವುದಾಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಈ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಾರೆ. ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳು ಈ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೆಸರು ನೀಡಿ, ಲೇಬಲ್ ಹಚ್ಚುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಕ ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 1 ಕೆ.ಜಿ, 2 ಕೆ.ಜಿ, 5 ಕೆ.ಜಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಯೋಗದ ಕಕಳಕಳ ಏನೆಂದರೆ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಬ್ರಾಂಡ್, ಲೇಬಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಆಗಬೇಕೆನ್ನುವುದಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಮಾರಾಟ ದರದಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ - ಹೊಲದಿಂದ ಗ್ರಾಹಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯವರೆಗೆ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಬೆಳೆಗಳು	ರೈತರ ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ. ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಒಂದಕ್ಕೆ)	ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ (ಇನ್ ಬಾಸ್ಕೆಟ್)ದರ (ರೂ./ಕೆ.ಜಿ)	ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಾವಯವ ಮಳಿಗೆ ದರ (ರೂ./ಕೆ.ಜಿ)	ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್ ದರ (ರೂ./ಕೆ.ಜಿ)
1	ನವಣಿ	2700	99	100	90
2	ಸಾಮೆ	3100	110	120	90
3	ಹಾರಕ	3300	109	120	0
4	ಬರಗು	3100	162	120	90
5	ಊದಲು	4000	134	120	90
6	ಕೊರಲೆ	3100	0	200	0

ಟಿಪ್ಪಣಿ: ಮೇಲಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟವಾಗುವ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಸೂಪರ್ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಗಣೆ ವೆಚ್ಚ, ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ, ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್, ಲೇಬಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಂಡಿಂಗ್‌ಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿನ ಖರ್ಚಾಗಬಹುದಾದರೂ ಸಹ ರೈತರ ದರಕ್ಕಿಂತ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಮಳಿಗೆಗಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬದಲಾಗಿ ರೈತರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ದರ ದೊರೆಯುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ.

ನಗರವಾಸಿಗಳು ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನೊಂದು ಅವಕಾಶವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಗರದ ಜನತೆಗೆ FPO ಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ದರದಲ್ಲಿ ಮಾರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮಾರಾಟದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ದೊರಕಿ ರೈತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸದೃಢವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಘಗಳು (SHG) ಹಾಗೂ ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (FPO) ಮಾರಾಟ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ (ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಜಾಗದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ) ಶೇ.130 ರಿಂದ ಶೇ.215 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ದೊರಕಿದೆ. ಆದಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉದ್ಯೋಗ ಸಹ ದೊರಕಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಟನ್ ಧಾನ್ಯದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡಲು 140 ರಿಂದ 300 ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಒಂದು ದಿನದ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕಿದೆ. ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಕ ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಬ್ರಾಂಡ್ ಹೆಸರು ನೀಡಿ, ಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಲೇಬಲ್ ಹಾಕಿ ನಿರಂತರ ಪೂರೈಕೆ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ನಿರ್ದಾನ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘದ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾರೆ.

ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಗಳು-ಯಂತ್ರದಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಣೆ; ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆದ ನಂತರ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಪುಡಿ ಮಾಡುವುದು; ಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಳಪು ನೀಡುವಿಕೆ; ಸುಧಾರಿತ ಲೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯುವಿಕೆ; ಹಪ್ಪಳ ಮಾಡುವಿಕೆ; ಅತ್ಯಧಿಕ ಶಾಖದಿಂದ ಕರಗಿಸಿ ಬೇಕಾದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ತಿರಿಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ಡ್ರಮ್ ಮೂಲಕ ಒಣಗಿಸುವುದು; ಶಾಖ ತಗಲದಂತೆ ಬೇಯಿಸುವುದು (ಬ್ರೆಡ್ ತಯಾರಿಕೆ); ಕುಸುಬಲಕ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆ; ನೂಡಲ್ಸ್ ತಯಾರಿಕೆ; ಸೂಪ್ ತಯಾರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಇಡಿಸಲು ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯುವುದು, ರೋಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇೀಸುವ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಟ್ಟಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ಮನೆಗಿಂತ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಹಾರ ತಯಾರಿಸಬಹುದಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಗುಂಪುಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಡೀಸಲ್ ಚಾಲಿತ ಗಿರಣಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಭತ್ತದ ಲೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆದು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಬಳಸುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕಂಬೈನ್ಡ್ ಹಾರ್ವೆಸ್ಟರ್ ಹಾಗೂ ಕೂಲಿಗಿಯಂತಹ ಯಂತ್ರಗಳು ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಯಂತ್ರ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಎತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಂತ್ರಗಳು ಚಾಲ್ತಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತ್ತನೆ ಹಾಗೂ ಕೊಯ್ಲು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ನವಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮೆ ಧಾನ್ಯಗಳ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆದು ಹೊಳಪು ನೀಡಲು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಯಂತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವು ಖರ್ಚಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕೆನಾಡಾದ ಮೆಕ್‌ಗಿಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಎಂಎಸ್‌ಎಸ್‌ಆರ್‌ಎಫ್ (ಎಮ್.ಎಸ್ ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ) ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಯಾರಿಸಿದ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕ ಯಂತ್ರವು ನವಣೆ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆದು ಶೇ.90 ರಷ್ಟು ನವಣೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನೆರವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮಾದರಿಯ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಲಾಭ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಾಮೆ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಯಂತ್ರ

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಒಕ್ಕಣೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ - ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವಿಕೆ, ಕಲ್ಲು, ಮಣ್ಣು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ, ತೂರುವಿಕೆ, ಹಿಟ್ಟು ಮಾಡುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿ - ಯಂತ್ರ

ಊದಲು ಮತ್ತು ಹಾರಕದಲ್ಲ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನ

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವಿಕೆ ಯಂತ್ರ

ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ನಿರಂತರ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡಿದರೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಾಲಿತ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮ ಇಲ್ಲದೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ರೈತ ಮಹಿಳೆಗೆ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹೊಸ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ರಿರಣಿಯು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು 5 ರಿಂದ 7 ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿನ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಣ್ಣ ರಿರಣಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಮಾತ್ರ ಉಳಿತಾಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಯು ಸಹ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಗೌರವ ಸಹ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಯಾವ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮನೆ ಬಳಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಆಧಾರಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಏನೆಂದರೆ ಗುಂಪು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಮತ್ತು ಸುಧಾರಿತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಂತಹ ಅಷ್ಟೇನೂ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ರೈತರ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಒಂದು ಕೌಶಲ್ಯ ಪೂರ್ಣ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸಾಗುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿಸರ ಸಮತೋಲನೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಳಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು ಮತ್ತು ಪೀಡೆನಾಶಕಗಳನ್ನು ಈ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಬೆಳೆ ಸರದಿ ಪದ್ಧತಿ, ಹಸಿರು ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಕೆ, ಸಾವಯವ ಅನುಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೇ, ಜೈವಿಕ ಪೀಡೆ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಮಣ್ಣು, ಜೀವಿ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯದ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಜೀವಿ ಪರಿಸರ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಬೆಳೆ ಸರದಿ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯು ಅದರ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗೀದಾರರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳನ್ನು ಹದವಾಗಿ ಬೆರೆಸುತ್ತದೆ.

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗುವುದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇವಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಲೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಳೆ ಕೀಳುವ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಕಳೆಗಳನ್ನು ಕೀಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾವಯವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

1. ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಜೈವಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿಸಬಹುದು.
2. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು.
3. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ದ್ವಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಸಾರಜನಕ ಸ್ಥಿರೀಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.
4. ಕಳೆ ಮತ್ತು ಪೀಡೆ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಬೆಳೆ ಸರದಿ, ಜೀವಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಭಕ್ಷಕ ಕೀಟಗಳ ಬಳಕೆ, ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು.
5. ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.
6. ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಜೀವಿ ಪರಿಸರಗಳನ್ನು, ಕಾಡು ಮೃಗಗಳನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಒಣ್ಣಾರೆಯಾಗಿ ಪರಿಸರದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಾವಯವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಪ್ಪು ಕಲ್ಪನೆ ಜನರಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಬಳಕೆದಾರರು ನೇರವಾಗಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಂದ ಖರೀದಿಸುವುದರಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸುರಕ್ಷಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಔಮಾ ಯೋಜನೆ

ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸಾಗುವಳಿಯನ್ನು PMFBY ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ 2020-21 ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ತರಲಾಗಿದೆ. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮೆ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು, ಹಾಗೂ ಹಾಸನ, ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಸಜ್ಜೆ ಮತ್ತು ನವಣೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಲಬುರಗಿ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಔದರ್, ಬೆಳಗಾವಿ ಯಾದಗಿರಿ, ರಾಯಚೂರು, ವಿಜಯಪುರ ಇತ್ಯಾದಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೋಬಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಔಮಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ (ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ).

ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಳೆ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯು ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪುನರ್ ರಚಿತಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಹಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು, ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರಕಲಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಹಲವಾರು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೂ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಆಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ ವಾತಾವರಣಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಇತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು, ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಪೀಡೆ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕಟಾವು ಮತ್ತು ಕಟಾವಿನ ನಂತರದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪದ್ಧತಿ ಸಮಷ್ಟಿಗಳು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತಿನ ಮತ್ತು ಫಲವತ್ತಿನ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸಹ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಕೇವಲ ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತಿನ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬರಗಾಲದ ಬೆಳೆಗಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೋಗಿಸಿವೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯಂತ್ರ ಚಾಲ್ತ ಇತ್ತನೆ ಕೂರಿಗೆಗಳು, ಮಟ್ಟಸ ಸಾಧನಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಂತರ ಬೇಸಾಯ ಮತ್ತು ಕಳೆ ಕೀಳುವ ಯಂತ್ರಗಳು ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪೀಡೆ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಭಾದೆ ಈ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಭಾಧಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಕಂಡು ಬಂದಿರುವ ಪೀಡೆ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕಟಾವು ಮತ್ತು ಕಟಾವಿನ ನಂತರದ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಈಗ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಇನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಗಾತ್ರಗಳೂ ಸಹ ವ್ಯತ್ಯಯಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟು ತೆಗೆಯುವಿಕೆ, ಬೆರೆಕೆಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವಿಕೆ, ತೇವಾಂಶ ಹೋಗಿಸುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ

ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಯಂತ್ರಗಳು ಅವಶ್ಯಕವಿವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನ ಬೋರ್ಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಪ್ರೈವೆಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್ ಹಾಗೂ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಕದಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಆರ್ಥ್ 360 ಇಕೋ ವೆಂಚರ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಇವುಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಪರಿಷತ್ತಿನ (ICAR) ಒಂದು ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರುವ ಹೈದ್ರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಕಿರು ಧಾನ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯು (IIMR) ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ ಹಲವಾರು ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಸೂಕ್ತ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಾಗುವಳಿಯನ್ನು ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಕೃಷಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಉತ್ಪಾದಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಉತ್ಪಾದಕರ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳು

- ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ರೀತಿಯ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು.
- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಸ್ಥೇಷಿ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ತಮ್ಮ ಆಹಾರದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.
- ಈ ಧಾನ್ಯಗಳ ರವೆ ಮತ್ತು ಹಿಟ್ಟುಗಳು ಹೆಚ್ಚು ದಿನ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿನ ತೇವಾಂಶದಿಂದ ಹಿಟ್ಟು ಹಾಗೂ ರವೆಯು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಕೆಟ್ಟ ವಾಸನೆ ಬರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸಿರಿಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಕೊರತೆಯಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಆಕರ್ಷಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂತೆ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.
- ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕ ಬ್ರಾಂಡಿಂಗ್, ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಹಾಗೂ ಲೇಬಲಿಂಗ್‌ವುಳ್ಳ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ.

ಸರ್ಕಾರವು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಇರುವ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆಯಲ್ಲಿನ ಅಂತರವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲು ರಾಜ್ಯದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಕೆಳಕಂಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

1. ಕೇಂದ್ರ ಪುರಸ್ಕೃತ ಯೋಜನೆಯಾದ “ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಅಭಿಯಾನ” (NFSM) ದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ 2020-21ರ ಸಾಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ವಿವಿಧ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ 2020ರ ನವೆಂಬರ್ ಅಂತ್ಯದವರೆಗೆ ಆದ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕ್ರ. ಸಂ	ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ನರವಿನ ಪ್ರಮಾಣ	ಗುರಿ		ಸಾಧನೆ		
			ಭೌತಿಕ (ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	ಭೌತಿಕ (ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	ಆರ್ಥಿಕ (ಲಕ್ಷ ರೂಗಳಲ್ಲಿ)	
1	ಮುಂಚೂಣಿ ಗುಂಪು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ						
	ಅ. ಹಾರಕ	6000 /ಹೆಕ್ಟೇರ್	600	36.00	363	15.75	
	ಆ.ಊದಲು		300	18.00	149	5.80	
	ಇ.ಬರಗು		400	24.00	160	6.69	
	ಈ.ನವಣೆ		2000	120.00	1891	90.46	
	ಉ.ಸಾಮೆ		700	42.00	694	30.64	
	ಊ.ಕೂರಲೆ		800	48.00	729	33.74	
ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಉಜ್ಜರಿ ವಿತರಣೆ							
ಅ.10 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಈಚೆಗೆ ಇಡುಗಡೆಯಾದ ತಳಿಗಳು							
2	i.ನವಣೆ	3000/ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್	300	9.00	110	2.34	
	ii.ಸಾಮೆ		100	3.00	0	0	
	ಆ. 10 ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಳೆಯದಾದ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ತಳಿಗಳು						
	i. ಹಾರಕ	1500/ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್	50	0.75	0	0	
	ii. ಊದಲು		50	0.75	0	0	
	iii. ಬರಗು		50	0.75	0	0	
	3	ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ		99,999	459.99	87,287	417.45
4	ಸಮಗ್ರ ಸೀಡ್ ನಿರ್ವಹಣೆ	500 /ಹೆ	78,100	390.50	73,259	366.26	
5	ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನಗಳು						
	ಸಿಂಪರಕಗಳು, ಕಟಾವು ಯಂತ್ರಗಳು, ಬಹು ಬೆಳೆ ಒಕ್ಕಣೆ ಯಂತ್ರ		3647	325.38	1209	66.35	
6	ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನಗಳು (ಸಿಂಚಕ)	ಶೇ.55 ರಷ್ಟು	3956	398.30	1101	111.97	
7	ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸಿ ತರಬೇತಿ	ರೂ.14000 /ಒಂದು ತರಬೇತಿ	380	13.30	3	0.14	
8	ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು (ಉಪಕರಣಗಳ ವಿತರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ)	ವ್ಯತ್ಯಯ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ	24,001	301.03	3732	64.31	
9	ಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು		51	132.75	5	9.09	

2. “ರೈತ ಸಿರಿ” ಎಂಬ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು 2019-20ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು, ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡಬಹುದಾದ 10 ಸಾವಿರ ರೂಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಎರಡು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಜಮೀನಿನ ಗರಿಷ್ಠ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆದ ರೈತರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರೈತ ಸಿರಿ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು 2019-20ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 13.75 ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ಇಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ 49702 ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು 12.88 ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರವು 2020-21ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಇಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ 5 ಕೋಟಿ ರೂಗಳ ಪ್ರಗತಿಯು ಇನ್ನೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳು/ ಲೇಖನಗಳು

1. ಭಾರತದ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು- ಲೇಖಕರು - ಶ್ರೀ.ಎ.ಕೆ. ಯಜ್ಞನಾರಾಯಣ ಅಯ್ಯರ್, ನಿವೃತ್ತ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ.
2. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಾವಯವ ಕೃಷಿ ವಿಭಾಗ, ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ವಿಭಾಗ, ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ವಿಭಾಗ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಅಭಿಯಾನ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ವಿಭಾಗ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ದಾಖಲೆಗಳು.
3. ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಕಟಣೆ - "ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳಿಂದ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಪಡೆಯಲು ಪದ್ಧತಿ ಸಮಸ್ಯೆ"-2019-20
4. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ದಿನಾಂಕ: 12-01-2021ರಂದು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ "ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳು" ಎಂದು ಒಂದು ದಿನದ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಗಳು.
5. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಕಿರು ಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸಾರಾಂಶಗಳು.
6. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರುವ ಡಾ. ಉಷಾ ಧರ್ಮರಾಜ್ ರವರ ಲೇಖನದಿಂದ ಆಯ್ದು ಅಂಶಗಳು.
7. ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲ ಆಹಾರ ತಜ್ಞೆಯಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಶಿವಲೀಲಾರವರು ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೋಷಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ಪವರ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ನಿರೂಪಣೆ.
8. ಧಾರವಾಡ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ಕೆನಡಾದ ಮೆಕ್‌ಗಿಲ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಮ್ ಎಸ್ ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಇವುಗಳು ಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನ.
9. ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ COCMIC ಘಟಕವು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಆರು ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ಪಟ್ಟಿಗಳು.
10. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೊಯಮತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬೋರ್ನ್ ಬೆಕ್ಕಾಲಿಸ್ ಪ್ರೈ.ಲಿ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಪವರ್ ಪಾಯಿಂಟ್ ನಿರೂಪಣೆ.
11. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕದ್ರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥ್-360 ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀ. ದಿನೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ರವರು ನಿರ್ದಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿದ ನಿರೂಪಣೆ.

**ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೂಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು
ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳು.**

1. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು

- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದ ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಗುರಿ ನಿಗದಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ.
- ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವಂತಹ ಉತ್ತಮ ತಳಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಗದಿ ಪಡಿಸುವುದು.
- ಪರಂಪರಾಗತ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ತಳಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಖೇಜು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.
- ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಖೇಜು ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಖೇಜುಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಖೇಜು ನಿಗಮ ನಿಯಮಿತದಿಂದ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಂದ ಖೇಜು ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ.

2. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆ

- ರೈತ ಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿರುವ ಆರೂ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ ನವಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಿ.ಎಮ್.ಎಫ್.ಇ.ವೈ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಇತರ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಾದ ಹಾರಕ, ಊದಲು, ಬರಗು ಮತ್ತು ಕೊರಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಹ ಈ ಯೋಜನೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತಂದರೆ ಆಯಾ ಬೆಲೆಗಳ ಬೆಲೆಗಾರರಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನ

- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಫಲಾನುಭವಿ ರೈತರಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.

4. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಯಾಂತ್ರಿಕರಣ

- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಇತ್ಯನಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಂತ್ರ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಎತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಸಂಯುಕ್ತ ಕೂಲಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೊಯ್ಲುಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಬೈನ್ ಹಾರ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಕಾಲ್ ಸ್ಕೇಲ್ ಹಾರ್ವೆಸ್ಟರ್‌ನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

5. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ

- ಎಲ್ಲಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೂ A_1+FL ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಪ್ರತಿ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ಗೆ ರೂ.3,000 ರಿಂದ 4,000 ರವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ C_2 ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ರೂ. 3,800 ರಿಂದ 5,000 ವರೆಗೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಎಮ್. ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನನ್ವಯ $C_2+50\%$ ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತ.

6. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಖರೀದಿ

- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಖರೀದಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಔಸಿಯೂಟ, ಗರ್ಭಿಣಿ/ ಬಾಣಂತಿಯರ ಕಿಟ್, ಅಂಗನವಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಸಿರಿಧಾನ್ಯದ ಸಿಹಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ವಸತಿನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು.

7. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

- ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳು (FPOs)/ ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳು (SHGs) ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾರಾಟ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದರಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಹಾಗೂ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಅಂತಹ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಚಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ PACS/ MPCs ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸುಧಾಲಿತ ತಳಿಗಳು

ನವಣೆ (ಪಿ.ಎಸ್.4)

ನವಣೆ (ಎಸ್.ಐ.ಎ.326)

ಹಾರಕ (ಆರ್.ಬಿ.ಕೆ.155)

ಹಾರಕ (ಬಿ.ಪಿ.ಯು.ಕೆ.3)

ಊದಲು (ಡಿ.ಹೆಚ್.ಬಿ.ಎಂ.93-3)

ಸಾಮೆ (ಓ.ಎಲ್.ಎಂ.203)

ಬರಗು (ಬಿ.ಪಿ.ಯು.ಪಿ.21)

ಬರಗು (ಬಿ.ಪಿ.ಯು.ಪಿ.8)

ಅನುಬಂಧಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ದಿನಾಂಕ: 12-01-2021 ರಂದು ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತಾಲಯದ “ಸಮೃದ್ಧಿ” ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ “ಸಿರಿ ಧಾನ್ಯ ಕೃಷಿಯ ಅರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕತೆ” ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗೆಗಿನ ಸಭೆಯ ನಡವಳಿಗಳು.

ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ. ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ ರವರು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ಸಭಿಕರು ಹಾಜರಿದ್ದರು:

1. ಶ್ರೀ. ಹನುಮನಗೌಡ ಬೆಳಗುರ್ಕಿ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಡಾ. ಕೆ. ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಉಪ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
3. ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟರಮಣ ರೆಡ್ಡಿ ಪಾಣೀಲ್, ಅಪರ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ) ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು
4. ಶ್ರೀ ಕೆ.ಐ ಪ್ರಕಾಶ್, ಸರ್ಕಾರದ ಉಪ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು-2, ಬಹುಮಹಡಿಗಳ ಕಟ್ಟಡ, ಕೃಷಿ ಸಚಿವಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು
5. ಶ್ರೀ ವಿ. ಸದಾಶಿವ, ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ
6. ಡಾ. ಕೆ. ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ, ಸಹ ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
7. ಶ್ರೀಮತಿ ಪ್ರೊ. ಹೆಚ್.ಐ ಶಿವಾಲಾ, ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
8. ಡಾ. ಎನ್.ವಿ ಕಮಲ, ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು.
9. ಶ್ರೀಮತಿ. ಅನುರಾಧ, ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
10. ಶ್ರೀ. ಶಂಕರ ಮೂರ್ತಿ, ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ವಿಭಾಗ, ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
11. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಾವಯವ ಒಕ್ಕೂಟ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ
12. ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ, ಸಹಾಯಕ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು.
13. ಶ್ರೀ ಸಂಕೋಷ್ ಕುಮಾರ್, ಸಹಾಯಕ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ವಿಷಯ ತಜ್ಞರು), ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಛೇರಿ ಚಾಮರಾಜ ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ.
14. ಡಾ. ಅನಂತ್ ಜಿ.ಎಸ್, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು
15. ಶ್ರೀ ನಿರಂಜನ್ ಐತಾಳ್, ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು.
16. ಡಾ. ರವೀಶ್, ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಿರಿಯೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
17. ಶ್ರೀಮತಿ ಅನಸೂಯಮ್ಮ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರೈತ ಸಂಘ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ, ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ.
18. ಶ್ರೀ ಪಿ. ಸುರೇಶ್ ಕುಮಾರ್, ಸಂಯೋಜಕರು, ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥೆ, ಚಾಮರಾಜ ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ.
19. ಡಾ. ಕೆ.ಎಸ್ ಜನಾರ್ದನ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು
20. ಕುಮಾರಿ. ನಿಶಿತಾ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು
21. ಶ್ರೀಮತಿ. ಜಯಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಸೂರ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು
22. ಶ್ರೀ. ಹರ್ಷ ವಿ.ಶೋರ್‌ಗಲ್, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು
23. ಶ್ರೀ. ಪವನ್ ಕುಮಾರ್ ಎಮ್.ವಿ. ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರು, ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ, ಬೆಂಗಳೂರು
24. ಶ್ರೀಮತಿ. ವಿ. ಗಾಯತ್ರಿ, ಇಕ್ರಾ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಂಗಳೂರು
25. ಶ್ರೀ. ಚಂದ್ರಕಾಂತ್ ಸಂಗೂರ್, ಧಾರವಾಡ ಸಾವಯವ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
26. ಶ್ರೀ. ಚನ್ನರಾಜ, ಸಂಯೋಜಕರು, ಪೀಪಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸಂಸ್ಥೆ, ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ತಾಲೂಕು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
27. ಶ್ರೀ. ಎಮ್. ಎನ್. ದಿನೇಶ್ ಕುಮಾರ್, ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು, ಅರ್ಥ360 ಇಕೋ ವೆಂಚರ್ಸ್, ಕದಿರಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಅನಂತಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ್.
28. ಶ್ರೀ. ವಿಕ್ರಂ ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣ, ಬೋರ್ಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಅಮಿಟೆಡ್, ಕೊಯಂಮತ್ತೂರ್, ತಮಿಳುನಾಡು.
29. ಶ್ರೀ. ಜಾಫರ್ ಸಾಧಿಕ್ ಬೋರ್ಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಅಮಿಟೆಡ್, ಕೊಯಂಮತ್ತೂರ್, ತಮಿಳುನಾಡು
30. ಶ್ರೀ ಸ್ಯಾಮ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಬೋರ್ಡ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಅಮಿಟೆಡ್, ಕೊಯಂಮತ್ತೂರ್, ತಮಿಳುನಾಡು.
31. ಶ್ರೀ ಸಂಗಪ್ಪ ಮಸಜಿನವರ್, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ.
32. ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ್ ಜಿ ಇಂಗೇ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು, ಹಂಚಿನಾಳ್, ಸವದತ್ತಿ ತಾಲೂಕು, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ
33. ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಮ್ ಕೌಶಿಕಾಯಿ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು, ಗಂಗಾಪುರಪೇಟೆ, ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆ

34. ಶ್ರೀ ಪರಮೇಶ್ವರಪ್ಪ ಪರಪ್ಪ ಜಂತ್ರಿ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆ.
35. ಶ್ರೀ ಐ. ಎಮ್ ಈರಪ್ಪಯ್ಯ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು, ಬೈರಾಸುರ, ಶಿರುಗುಪ್ಪ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ
36. ಶ್ರೀ ಐ. ಜಿ ಲಿಲೀಶ್, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಶ್ರೀರಾಂಪುರ, ಹೊಸದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ
37. ಶ್ರೀ ಡಿ. ಲೋಕೇಶ್, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಲಕ್ಕನೇಹಳ್ಳಿ, ಹಿರಿಯೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ
38. ಶ್ರೀ ಆನಂದ ಕುಮಾರ್ ಪಾಣೀಲ್, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು, ಚಿಮ್ಲಾಪುರ, ಮಾನ್ವಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
39. ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಲ. ವರೂರ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು, ಮಾನ್ವಿ ತಾಲ್ಲೂಕು, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
40. ಶ್ರೀ ಚನ್ನಕೇಶವ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು, ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
41. ಶ್ರೀಮತಿ ಗೌರಮ್ಮ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
42. ಶ್ರೀಮತಿ ದೇವಮ್ಮ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
43. ಶ್ರೀಮತಿ ವೆಂಕಟಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರು ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿಲ್ಲದ ವೆಂಚನಾರ್ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡಿದವರು.

1. ಡಾ. ಕೆ.ಬಿ ಸುರೇಶ್, ತಳಿ ತಜ್ಞರು, ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಶ್ರೀಮತಿ. ಉಷಾ ಧರ್ಮರಾಜನ್, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಹಾರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (CFTRI), ಮೈಸೂರು.
3. ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ.
4. ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ.
5. ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಿವಮೊಗ್ಗದ COCMIC ಘಟಕಗಳು
6. ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ತುಮಕೂರು, ಕಲಬುರಗಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು

*****

ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಹ ಆಯೋಗದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಹಾಯಕರಾದ ಕುಮಾರಿ ನಿಶಿತಾರವರು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಕೋರಿದರು. ನಂತರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸಭಿಕರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಸ್ವಾಗತ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಾದ ನವಣೆ, ಸಾಮೆ, ಹಾರಕ, ಬರಗು, ಊದಲು ಮತ್ತು ಕೊರಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೊರಕಿಸಿ, ಲಾಭವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೂಪಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಭಿಕರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗಬೇಕೆಂದರು.

ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಉಪ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕೆ. ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ ರವರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಯುತರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಕೃಷಿಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು ಕಾರ್ಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತಿನ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಂಬಲದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಗತ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಸರ್ಕಾರವು ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿ ಅವುಗಳ ನೆರವು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು. ಈ ಬೆಳೆಗಾರರು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಗುಂಪುಗಳು (SHGs) ಮತ್ತು ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಸಂಘಗಳ (FPOs) ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಂಘಟನೆಯ ಬಲ ಇವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಬೇರೆ ಧಾನ್ಯಗಳ ಮತ್ತು ಕಾಳುಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಮಾನವ ಶ್ರಮ ವಹಿಸಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಸಂಘಟನೆಯ ಬಲದಿಂದ ಸೂಕ್ತ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶ್ರಮ ವೇಳೆ ಮತ್ತು ದುಡ್ಡು ಇವುಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಉಳಿತಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂದರು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಅಗತ್ಯತೆ, ಪೀಡೆ ನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾವಯವ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಯುವುದು ಸುಲಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾವಯವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಮತ್ತು ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ SHGಗಳು ಮತ್ತು FPOಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿವೆ. ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಆಕರ್ಷಕ ಸ್ಟಾಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಂಡಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಂಘಗಳು ಹೊಂದಿರುವಂತಹ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿತ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿ ಬೆಳೆಗಾರರಿಂದ ಖರೀದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಇಲಿಯೂಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಪೂರೈಕೆ, ಅನುದಾನಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳಿಗೆ ಧಾನ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಸಹ ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ನಂತರ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ತಳಿ ತಜ್ಞರಾದ ಡಾ. ಕೆ.ಐ ಸುರೇಶ್ ರವರು ಮಾತನಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಹೊಸ ತಳಿಗಳನ್ನು ಉಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದರು. ಈ ತಳಿಗಳ ಗುಣ ವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ತರಬೇತಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದೂ ಸಹ ಹೇಳಿದರು.

ಡಾ. ಉಷಾ ಧರ್ಮರಾಜನ್ ರವರು (CFTRI) ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಹೊರಕವಚದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, ಈ ಕವಚಗಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಹೊರಕವಚ ಇದ್ದಾಗಲೂ ಮತ್ತು ತೆಗೆದ ಮೇಲೂ ಸಹ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೊರಕವಚ ಸೇರಿಸಿ ತಿಂದರೆ ಹೊಟ್ಟೆನೋವು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹೊರಕವಚ ತೆಗೆದು ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಪಾಲಿಷ್ ಮಾಡಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ (ಗಂಜಿ, ಪಾಯಸ, ಇಸ್ಕತ್ತು, ಹಪ್ಪಳ, ಮಾಲ್ಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದರು.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು ಬೆಳೆಗಾರ ಸ್ನೇಹಿ ಆಗಿವೆ. ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಉಚಿತ. ಎಲ್ಲಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೂ ಸಹ ಉತ್ತಮ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಚಾರಿ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಚಾರ ಮಾಡುವುದು. ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲಕರ ಸದೃಢ ಮಾನವ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮೂಲಕ ತಯಾರು ಮಾಡಲು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಬಹಳ ಉಪಯೋಗಿ ಆಗಿವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಇದರ ಸೇವನೆಯಿಂದ ರಕ್ತಹೀನತೆಯು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. CFTRI ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿರುವ ಆಹಾರ ತಜ್ಞ ಡಾ.ಶಿವಲಲಾರವರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದರು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಗಾರ ಉಪಹಾರ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟ, ಮತ್ತು ಚಹಾ ಸೇವನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ತಿನ್ನಬಹುದಾದ ಇಸ್ಕತ್ತು, ಕುರುಕಲು ತಿಂಡಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗ ಹೊಂದಿವೆ. ಇವು ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು ದೇಹಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ ಕವಚವನ್ನು ತೊಡಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರಬೋನಿನ್ ಎಂಬ ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂಶ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಖನ್ನತೆ ಮುಂತಾದ ಮಾನಸಿಕ ರೋಗಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಬಹುದಾದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಿಹಿ ಪಾನೀಯವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡಬಹುದು. ಹೊಟ್ಟು ಮತ್ತು ಸಿಪ್ಪೆಯಿಂದ ದಿಂಚಿನ ಕವರ್ ಸಹ ತಯಾರಿಸಬಹುದು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯದ ಹಾಲು ಸಹ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯದಿಂದ ಅನೇಕ ತಿನ್ನುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬಹುದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಹೋಬೆಲ್ ಉದ್ದಿಮೆಗೆ ಇದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹೋಬೆಲ್‌ಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಗುಂಪುಗಳು, ರೈತ ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ನೇರವಾಗಿ ಖರೀದಿಸುವ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಬೇಕು. ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವಾಗ ರೈತ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ಯಾಕ್ ಮಾಡಿ, ಲೇಬಲ್ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಹೆಸರು ಹಾಕಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಬೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಯೋಜಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ಸಹ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ರೈತರಿಗೂ ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಬಳಸುವವರ ಆರೋಗ್ಯವೂ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಡಾ. ಶಿವಲಲಾರವರು ಸಭಿಕರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು.

ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವ “ಅರ್ಥ್‌360” ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರಾದ ಶ್ರೀ ದಿನೇಶ್ ಕುಮಾರ್ ರವರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಶ್ರೀಯುತರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ತಮ ತಳಿಗಳ ಬಳಕೆ, ಖಜ ಇತ್ಯುವಾಗ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲ್ಪದರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಟ್ಟ ಮಾಡುವಿಕೆ, ಕಳೆ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಧ್ಯಂತರ ಬೇಸಾಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದರು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಬೆಳೆ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಜಮೀನಿನ ಅಂಚುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಉತ್ತಮ. ಉಳುಮೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಂಸ್ಕರಣೆಯವರೆಗೆ ಯಾಂತ್ರೀಕರಣ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿ ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳ್ಳಲು ಮಾರಾಟದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆ ಇರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೂ ಸಹ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಘೋಷಿಸುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಗ್ರೇಡ್ ಮಾಡಲು ಗ್ರೇಡಿಂಗ್ ಸ್ಟ್ರಿನ್‌ಗಳು ಇಂದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಚಾಲಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಅವರಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೇ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಪೀಪಲ್ ಟ್ರೇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀ ಚಾಮರಾಜು ರವರು ಮಾತನಾಡಿ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನ ಕೋಟೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೇನು ಕುರುಬರು ಮತ್ತು ಇತರ ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿ ರೂಪಿಸುವಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತಹ ಕೆಲವೊಂದು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಹ ವಿಸ್ತರಣಾ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಕೆ.ನಾರಾಯಣ ಗೌಡ ರವರು ಮಾತನಾಡಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೂಪ ತಾಳಲು ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಾರಾಟದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿಸಬೇಕು. ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು ಬ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಇಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದರೆ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ವೆಣನಾರ್ ನಲ್ಲ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಇಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ.ರವೀಶ್‌ರವರು ಮಾತನಾಡಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ದತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ರೈತರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ ಎಂದರು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳು ಔಷಧಿ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರು. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರೈತರಿಗೆ ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂದೂ ಸಹ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇಕ್ರಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀಮತಿ.ಗಾಯತ್ರಿರವರು ಮಾತನಾಡಿ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅವೆಂದರೆ:- 1. ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಖುಷ್ಕಿ ಬೆಳೆ ಸ್ಥಾನಮಾನವು ಹೋಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೂಲ ಗುಣಗಳೂ ಸಹ ಇಲ್ಲವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. 2. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಚಾರವೂ ಸಹ ಆಗಿಲ್ಲ. 3. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರನ್ನು ಸಂಬಂಧಿತ FPO ಗಳು ಸಹ ಶೋಷಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸಂಘದ ಶ್ರೀಮತಿ.ಅನಸೂಯಮ್ಮನವರು ಮಾತನಾಡಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರ ಆಗಬೇಕೆಂದರು.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಗ್ರೊಪ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯು ಮಾತನಾಡಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳೂ ಸಹ ರೈತರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತಿರಬೇಕು. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂದರು.

ಹೊಸದುರ್ಗದ ಶ್ರೀ.ಲಿಲೀಶ್ ಎಂಬ ರೈತರು ಮಾತನಾಡಿ ಸಾಮೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಬೆಲೆಯಲು ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ರೂ.12000ಗಳ ಖರ್ಚು ತಗುಲುತ್ತದೆ. ಎಂಟು ಚೀಲ ಉತ್ಪನ್ನ ಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ವಿಂಟಾಲ್‌ವೊಂದಕ್ಕೆ ರೂ.3500ಗಳ ಬೆಲೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಬರುವ ರೂ.28000ಗಳ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಖರ್ಚನ್ನು ಕಳೆದು ಕೇವಲ ರೂ.16000ಗಳ ಲಾಭ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸುವುದು ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜಂಟಿ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಹಾಗೂ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೀ.ಈರಪ್ಪಯ್ಯ ಎಂಬ ರೈತರು, ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ರೈತ ಸಂಘದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ದನಿಗೊಡಿಸಿದರು.

ರಾಜ್ಯದ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಒಕ್ಕೂಟದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ. ಕೃಪ ರವರು ಮಾತನಾಡಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಘಟಕಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಹಾರಕ ಧಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ತೇವಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶಿಲೀಂಧ್ರಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಧಾನ್ಯವು ವಿಷಕಾರಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೇವಾಂಶವು ಹೆಚ್ಚಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರು. ಜೊತೆಗೆ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಯಾವ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕೆಂದರು.

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮಾತನಾಡಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಕಾರ್ಯನೀತಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ರೂಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಒಂದು ವರದಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸಭೆಯು ವಂದನಾರ್ಪಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡಿತು.

ಉಪ ಕೃಷಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ

ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ

ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ರೈತರ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲೇ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅಂದಾಜಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಯನ್ನು ಒಂದು ಸುಸ್ಥಿರ ಉದ್ಯಮಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

1.1 ವೆಚ್ಚದ ತಾತ್ವಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

'ಚರ ವೆಚ್ಚ' (Variable Cost) ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ (Fixed Cost) ಗಳ ಜೊತೆಗೆ 'ಅವಕಾಶ ವೆಚ್ಚ' (Opportunity Cost) ಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕುವುದು ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರ್ವಹಣಾ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ (Farm Management Economics) ದ ಮೂಲ ತತ್ವವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅ) ಚರ ವೆಚ್ಚ (Variable Cost): ಈ ವೆಚ್ಚವು ಒಂದು ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಈ ವೆಚ್ಚವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ದಿನಗೂಲಿ, ಖರೀದಿ, ಗೊಬ್ಬರ, ಕೀಟನಾಶಕ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಖರ್ಚು.

ಆ) ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ (Fixed Cost): ಈ ವೆಚ್ಚವು ಬೆಲೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಅವಲಂಭಿಸಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದದೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಈ ಖರ್ಚನ್ನು ಭರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಗೇಣಿ, ಭೂ ಕಂದಾಯ, ಭೂ ತಯಾರಿ (ಮಾರಿ ಉಳುಮೆ) ಸ್ಥಿರ ಬಂಡವಾಳದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇ) ಅವಕಾಶ ವೆಚ್ಚ (Opportunity Cost): ರೈತರ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮದೇ ಹೊಲದಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವರು ಹೊರಗಲ್ಲಾದರೂ ದುಡಿದು ಆದಾಯ ಗಳಿಸುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು 'ಅವಕಾಶ ವೆಚ್ಚ' ವೆಂದು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಗೆ ಗೇಣಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಂತ ಬಂಡವಾಳದ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ) ಸ್ಥಾಪನಾ ವೆಚ್ಚದ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಮಾಣ (Amortized Cost): ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನಾ ವೆಚ್ಚದ (Establishment Cost) ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು (Amortized Cost) ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ವಿಧಾನ ಈ ಲೀತಿ ಇದೆ:

$$\text{ಸ್ಥಾಪನಾ ವೆಚ್ಚದ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಮಾಣ (Amortized Establishment Cost)} = P * \left[\frac{(1+i)^n * i}{(1+i)^n - 1} \right]$$

p= ನಿವ್ವಳ ಸ್ಥಾಪನಾ ವೆಚ್ಚ

i=ಬಡ್ಡಿ ದರ

n= ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳ ಅವಧಿ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)

ಉ) ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚ (Depreciation Cost): ಖರೀದಿ, ಗೊಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿ ಬೇಸಾಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಬಳಸಿದಾಗ ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಆಯಾ ಸಮಯದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವೆಚ್ಚವೆಂದು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಫ್ರಾಕ್ಟರ್, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಮುಂತಾದ ಯಂತ್ರಗಳು, ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಬಹುಕಾಲ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಯಂತ್ರ, ಸಲಕರಣೆ, ಕಟ್ಟಡ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೌಲ್ಯವು ಬಳಕೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಲೀತಿಯ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಆಸ್ತಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಮೌಲ್ಯ ಕುಸಿತವನ್ನು ಸವಕಳಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸವಕಳಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವೆಂದು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವ ವಿಧಾನ ಈ ಲೀತಿ ಇದೆ:

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷದ ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚ = $\frac{\text{ಖರೀದಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯ (ರೂ.) - ಗುಜರಿ ಮೌಲ್ಯ (ರೂ.)}{\text{ಬಾಳಕೆಯ ಅವಧಿ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)}}$

1.2 ವೆಚ್ಚದ ವಿಧಗಳು

ಕೃಷಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವಾಗ ರೈತರು ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡುವ ವಿವಿಧ ಸಹಾಯಧನ / ಲಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗೇಣಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ $A_1 = \text{ವೆಚ್ಚ } A_2$ ಆಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಗಣನೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚದ ವಿಧಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವಿವರ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ		ಅವಕಾಶ ವೆಚ್ಚ (Opportunity Cost)
	ನೇರವಾಗಿ (ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ)	ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ (ಪರೋಕ್ಷ)	
ಚರ ವೆಚ್ಚ	ದಿನಗೂಲಿ, ಎತ್ತಿನ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಶ್ರಮ, ಊಜ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಕೀಟನಾಶಕಗಳು, ನೀರಾವರಿ ವೆಚ್ಚ, ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ.	ರೈತರೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಊಜ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಇತ್ಯಾದಿ	ಮನೆ ಆಳನ ಕೂಲಿ, ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ
ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ	ಭೂ ಕಂದಾಯ, ತೆರಿಗೆ, ವಿಮಾ ಕಂತಿನ ಮೊತ್ತ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ.	ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ	ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 25 ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಎರಡು ಹಂಗಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರನೇರಿತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸೂರಕವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು (Department of Economic and Statistics) ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಕಲೆಹಾಕಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು 'ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ' (CACP) ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕುತ್ತದೆ.

ವೆಚ್ಚ $A_1 =$ ಶ್ರಮ (ಮಾನವ, ಎತ್ತಿನ ಮತ್ತು ಯಾಂತ್ರಿಕ), ಊಜ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಕೀಟನಾಶಕಗಳು, ನೀರಾವರಿ ವೆಚ್ಚ, ಸವಕಳಿ ವೆಚ್ಚ, ಭೂಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ, ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ, ವಿಮಾ ಮೊತ್ತ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ರೈತ ಮಾಡಿರುವ ಇತರ ವೆಚ್ಚಗಳು.

ವೆಚ್ಚ $A_2 =$ ವೆಚ್ಚ $A_1 +$ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ $A_2 = \text{ವೆಚ್ಚ } A_1$ ಆಗುತ್ತದೆ)

ವೆಚ್ಚ $B_1 =$ ವೆಚ್ಚ $A_1 +$ ಭೂಮಿ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ಸ್ವಂತ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ

ವೆಚ್ಚ $B_2 =$ ವೆಚ್ಚ $B_1 +$ ಹೊರಗಿನ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ / ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ

ವೆಚ್ಚ $C_1 =$ ವೆಚ್ಚ $B_1 +$ ಕುಟುಂಬದ ಮಾನವ ಶ್ರಮ

ವೆಚ್ಚ $C_2 =$ ವೆಚ್ಚ $B_2 +$ ಕುಟುಂಬದ ಮಾನವ ಶ್ರಮ

ವೆಚ್ಚ $C_3 =$ ವೆಚ್ಚ $C_2 +$ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (C_2 ವಿನ ಶೇ. 15ರಷ್ಟು ಭಾಗ)

ಈ ರೀತಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಎಕರೆವಾರು ಮತ್ತು ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರಂತೆ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲಾಗುವುದು.

ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಭರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಚರ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಲಿಯಾಯಿತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆ: ಊಜ ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುತ್, ಕೃಷಿ ಯಂತ್ರಗಳು, ಉತ್ಪಾದನಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನಗಳು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆ ಯೋಜನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು.

2019-20 ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಕೇಂದ್ರದ 'ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ' (CACP) ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ Farm Management ವಿಭಾಗದಿಂದ ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ (Methodology) ಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ ಮತ್ತು ರೈತರ

ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಧಾರಿತ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ:

1. ಸ್ವಂತ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ (Gross Income) ಶೇ. 25ರಷ್ಟೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
2. ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರದ CACP ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಶೇ. 10 ರ ಬದಲಾಗಿ ಶೇ. 15 ನ್ನು ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (Managerial Cost) ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
3. ಒಟ್ಟು ವಿಮಾ ಮೊತ್ತ (ಬೆಳೆ ಸಾಲ)ದ ಮೇಲೆ ಮುಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. 2.0, ಹಿಂಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇ. 1.5 ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ.5.0 ರಷ್ಟನ್ನು ಗಂಡಾಂತರ (Risk) ಪ್ರೀಮಿಯಂ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
4. ಚರ ವೆಚ್ಚದ (Working Capital) ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 15 ರಷ್ಟೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
5. ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ (Fixed Capital) ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. 15 ರಷ್ಟೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
6. ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವನ್ನು ಚರವೆಚ್ಚ, ಸ್ಥಿರವೆಚ್ಚ, ಅವಕಾಶ ವೆಚ್ಚ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಂಬ ಬಾಲ್ಯನಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆ ಹಂತ, ಮೊಳಕೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಮಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಕೊಯ್ಲು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
7. ಬಹುವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನಾ ವೆಚ್ಚದ (Establishment Cost) ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು (Amortized Cost) ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.

ನೀರಾವರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಕೊರೆಲಿ ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಪಡೆದು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ರೈತರು ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುತ್ತಿರುವರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಫಲವಾಗಿ, ರೈತರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ಕೊರೆಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಗಣೆ, ಖಾಲಿ ಚೀಲ, ಹಮಾಲ ಮುಂತಾದ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ರೈತರು ಇಂದು ಖಾಸಗಿ ಸಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ನಿಲುಕಿದ್ದು ಅಧಿಕ ದರದ ಬಡ್ಡಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ವೆಚ್ಚಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (Methodology) ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಕೂಲಿ ಆಳುಗಳಿಗೆ ಕಾಫಿ, ತಿಂಡಿ, ಊಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಈಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಕುಕ್ಕೆ (ಚಿಕ್ಕ), ನೊಗಸುತ್ತು, ಕುರ್ಪೆ / ವರವಾಲಿ, ಹಗ್ಗ, ಕನ್ನಿ ಇವುಗಳನ್ನೂ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇತ್ತೀಚೆಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆ ಕೀಳುವುದು, ಕಬಾವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಎಕರೆವಾರು ಇಂತಿಷ್ಟು ಹಣ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ಇದನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ 'ಕೃಷಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ' (CACP) ದ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ರೈತ ಭಲಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಪಡೆದ ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ವೆಚ್ಚ (A_1+FL) ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಮೂರು ಸಾಲುಗಳಿಂದ ಇದರ ಮೇಲೆ ಶೇ.50 ರಷ್ಟು ಲಾಭಾಂಶ ಸೇರಿಸಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಘೋಷಿಸಿರುವುದಾಗಿ CACPಯು ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದ A_1+FL ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಘೋಷಿತ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯು ಭತ್ತ, ಮುಸುಕಿನ ಜೋಳ, ಸೋಯಾ ಅವರೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಸರಾಸರಿ ಶೇ.29 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಜೋಳ ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜೆ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಘೋಷಿತ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯನ್ನು CACP ಯ C_2 ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಸರಾಸರಿ ಶೇ.16 ರಷ್ಟಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ C_2 ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಸರಾಸರಿ ಶೇ.4 ರಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

1.3 ಕಾರ್ಯಪದ್ಧತಿ

2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ 6 ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗಣದ 1.ನವಣಿ (Setaria italica-Italian millet/Fox tailed millet), 2.ಸಾಮೆ/ಸಾವೆ (Panicum miliare-Little millet), 3.ಹಾರಕ (Paspalum scrobiculatum-Kodo millet), 4.ಬರಗು (Panicum miliaceum-Common millet/Proso millet/hog millet), 5.ಊದಲು (Echinochloa frumentacea-Barnyard millet), 6.ಕೊರಲೆ (Urochloa ranose – Brown top Millet) ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಂದ, ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡೆರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಂದ ಸುಮಾರು 120 ರೈತರಿಂದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ವರ್ಗದ ರೈತರ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಕಿ ಅಂಶವನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕುವಾಗ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪದ್ಧತಿ (Survey Method) ಮೂಲಕ ರೈತರಿಂದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪದ್ಧತಿ ಬಳಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ 'ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಘಟಕ' (Cost of Cultivation and Market Intelligence Cell) ದ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲೇ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2019-20 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ರೈತರಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ಪಡೆದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿರುವ "ಅಮೇಯಾ ಕೃಷಿ" ಎನ್ನುವ ತಂತ್ರಾಂಶದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿ (Online Data Collection and Processing), ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ನಿಖರವಾದ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಂಶೋಧನಾ ನಿರ್ದೇಶಕರು ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ರೈತ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ವೆಬಿನಾರ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿ ದತ್ತಾಂಶವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ರೈತರಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರದ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯೋಗದ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಮರುಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅನುಬಂಧ - 3(A)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

1. ನವಣೆ (Fox tail millet)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು

(ರೂ. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ.)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು	
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		14727	71.37	
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ	15.30	4709	22.82	
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.1	1101.83	5.34
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.54	927.09	4.49
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.41	1567.45	7.60
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.25	1113.03	5.39
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ		3906	18.93	
	ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	2.52	1930.19	9.35	
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)	2.01	1651.46	8.00	
	ಟಿಲ್ಲರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	0.54	324	1.57	
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು		4919	23.84	
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.06	3910.58	18.95	
	ಬೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)	10.56	355.77	1.72	
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)	37.06	631.13	3.06	
	ಮೈಕ್ರೋನೂಟ್ರಿಯೆನ್ಸ್ (ಕೆ.ಜಿ/ಲೀಟರ್)	2.18	21.8	0.11	
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)		164.9	0.80	
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.15) **		1027	4.98	
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ		5909	28.63	
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *		219	1.06	
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ		15	0.07	
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ		1.98	0.01	
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **		3428	16.61	
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **		2244	10.88	
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	14963	72.51	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	18391	89.12	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	20635	100.00	
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	4.03	10851	
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	2692.57		
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.28	2862	
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	2236.17		
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ	13713		
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	-1249		
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	-4678		
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	-6922		
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)	3003		
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂	3853		
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃	4410		

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಲೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ

** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ

ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ

FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಬಿನ ವೆಚ್ಚ

ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ

ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಅನುಬಂಧ - 3(B)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

2. ಸಾಮೆ (Little Millet)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು

(ರೂ. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ.)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು	
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		16093	66.98	
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ		14.16	4529	18.85
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	2.22	847	3.53
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.16	1169	4.87
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.24	1237	5.15
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.54	1276	5.31
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ			3641	15.15
	ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		2.43	1752	7.29
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		2.03	1573	6.55
	ಕೊಯ್ಲು ಯಂತ್ರ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.05	30	0.12
	ಟಲ್ಲರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.54	286	1.19
III	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು			6664	27.74
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		11.84	5704	23.74
	ಬೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)		12.59	460	1.92
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)		39.57	472	1.96
	ಮೈಕ್ರೋನೂಟ್ರಿಯಂಟ್ಸ್ (ಕೆ.ಜಿ./ಲೀಟರ್)		2.38	28	0.12
IV	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)			135	0.56
V	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.15) **			1123	4.67
B	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ			7933	33.02
I	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಪೂರೈಕೆ ಶೇ.2) *			219	0.91
II	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ			15	0.06
III	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ			10.40	0.04
IV	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **			4555	18.96
V	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **			3134	13.04
C	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)		16337	68.00
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)		20892	86.96
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)		24026	100.00
D	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	4.84	15001	
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		3099	
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.39	3219	
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		2316	
E	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ		18220	
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		1883	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-2672	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-5806	
F	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)		2710	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂		3652	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃		4299	

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿಸಿ ಕಂತಿನ ಹಣ
 ** ಪಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ
 ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ
 FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಬಿನ ವೆಚ್ಚ
 ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ
 ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಅನುಬಂಧ - 3(C)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

3. ಹಾರಕ (Kodo Millet)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು

(ರೂ. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ.)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು	
A	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		15812	60.67	
I	ಮಾನವ ಶ್ರಮ		16.06	22.49	
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.84	1566	6.01
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.04	927	3.56
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	5.55	2263	8.68
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.63	1106	4.25
II	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ			4683	17.97
	ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		3.19	2563	9.83
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		1.92	1611	6.18
	ಕೊಯ್ಲು ಯಂತ್ರ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.03	30	0.12
	ಟಿಲ್ಲರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.8	480	1.84
III	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು			3804	14.60
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		0.64	2507	9.62
	ಬೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)		9.87	467	1.79
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)		37.33	831	3.19
IV	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)			358	1.38
V	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.15) **			1103	4.23
B	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ			10249	39.33
I	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *			219	0.84
II	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ			15	0.06
III	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ			2.21	0.01
IV	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **			6614	25.38
V	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **			3399	13.04
C	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	16048	61.58	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	22661	86.96	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	26061	100.00	
D	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	6.75	22200	
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		3289	
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.68	4255	
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		2533	
E	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ		26455	
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		10407	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		3793	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		394	
F	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)		1747	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂		2727	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃		3231	

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ
 ** ಪಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ
 ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ
 FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಬಿನ ವೆಚ್ಚ
 ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ
 ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಅನುಬಂಧ - 3(D)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

4. ಬರಗು (Proso Millet)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು

(ರೂ. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ.)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		15089	65.77
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ		17.27	5031
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.76	1550
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.75	933
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.81	1566
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	3.95	982
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ			3809
	ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		2.86	1870
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)		1.65	1683
	ಕೊಯ್ಲು ಯಂತ್ರ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.03	30
	ಟಿಲ್ಲರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)		0.41	226
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು			4967
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		1.09	4081
	ಬೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)		7.37	439
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)		29.72	447
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)			229
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.15) **			1053
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ		7852	34.23
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *			219
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ			15
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ			3.98
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **			4622
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **			2992
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	15327	66.81
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	19949	86.96
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	22941	100.00
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	4.91	15107
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		3077
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.7	3380
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		1988
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ		18487
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		3159
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-1462
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-4455
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)		2433
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂		3375
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃		3984

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ

** ಪಾರ್ಮ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ

ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ

FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಬಿನ ವೆಚ್ಚ

ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ

ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಅನುಬಂಧ - 3(E)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

5. ಊದಲು (Barnyard millet)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು

(ರೂ. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ.)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		14429	65.88
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ	12.19	3760	17.17
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	421	1.92
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	582	2.66
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	1605	7.33
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	1153	5.26
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಚಾನುವಾರು ಶ್ರಮ		3218	14.69
	ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	2.2	1611	7.36
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)	1.71	1270	5.80
	ಕೊಯ್ಲು ಯಂತ್ರ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	0.41	336	1.54
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು		5975	27.28
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	9.61	5284	24.13
	ಬೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)	8.57	372	1.70
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)	18.86	287	1.31
	ಮೈಕ್ರೋನೂಟ್ರಿಯೆಂಟ್ಸ್ (ಕೆ.ಜಿ./ಲೀಟರ್)	2.04	31	0.14
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)		469	2.14
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.7.5) **		1007	4.60
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ		7472	34.12
1	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *		219	1.00
2	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ		15	0.07
3	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ		0	0.00
4	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **		5038	23.01
5	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **		2199	10.04
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	14663	66.95
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	19702	89.96
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	21901	100.00
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	18076	
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	3955	
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	2078	
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1562	
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ	20154	
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	5491	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	452	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ	-1747	
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)	2754	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂	3856	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃	4338	

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿಸಿ ಕಂತಿನ ಹಣ
 ** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ
 ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ
 FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಧಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ
 ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ+ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ
 ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಅನುಬಂಧ - 3(F)

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಆದಾಯದ ವಿವರ: 2019-20

6. ಕೊರಲೆ (Browntop millet)

ಜಿಲ್ಲೆಗಳು: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ತುಮಕೂರು

(ರೂ. ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ.)

ಕ್ರ.ಸಂ.	ವಿವರಗಳು	ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	ವೆಚ್ಚ / ಆದಾಯ	ಶೇಕಡವಾರು	
I	ಎಕರೆವಾರು ಚರ ವೆಚ್ಚ		15836	72.57	
1	ಮಾನವ ಶ್ರಮ	16.21	5045	23.12	
	ದಿನಗೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	2.62	937	4.29
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.42	1205	5.52
	ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ	ಗಂಡಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.75	1699	7.79
		ಹೆಣ್ಣಾಳು (ಸಂಖ್ಯೆ)	4.42	1205	5.52
2	ಯಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಶ್ರಮ		3617	16.58	
	ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	1.99	1539	7.05	
	ಎತ್ತುಗಳ ಜೋಡಿ (ದಿನಗಳಲ್ಲಿ)	2.09	1610	7.38	
	ಒಕ್ಕಣೆ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	0.10	75	0.34	
	ಟೆಲ್ಲರ್ (ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ)	0.72	394	1.80	
3	ಕೃಷಿ ಪರಿಕರಗಳು		5971	27.36	
	ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.66	4854	22.24	
	ಬೀಜ (ಕೆ.ಜಿ.)	8.02	397	1.82	
	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು (ಕೆ.ಜಿ.)	52.63	637	2.92	
	ಮೈಕ್ರೋನೂಟ್ರಿಯೆಂಟ್ಸ್ (ಕೆ.ಜಿ./ಲೀಟರ್)	20.55	83	0.38	
4	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೆಚ್ಚ (ರೂ.)		98	0.45	
5	ಚರ ವೆಚ್ಚದ ಮೇಲೆ ಬಡ್ಡಿ (ಶೇ.7.5) **		1105	5.06	
II	ಎಕರೆವಾರು ಸ್ಥಿರ ವೆಚ್ಚ		5985	27.43	
I	ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತು (ವಿಮೆ ಮೊತ್ತದ ಶೇ.2) *		219	1.00	
II	ಭೂ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ		15	0.07	
III	ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸವಕಳಿ		18	0.08	
IV	ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ (ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಶೇ.25) **		3319	15.21	
V	ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚ (ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇ.15) **		2413	11.06	
III	ಎಕರೆವಾರು ವೆಚ್ಚ	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ +FL)	16088	73.73	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ (C ₂)	19408	88.94	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ (C ₃)	21821	100.00	
IV	ಎಕರೆವಾರು ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ	ಇಳುವರಿ (ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	3.29	10346	
		ಮಾರಾಟ ದರ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)		3145	
		ಉಪ ಉತ್ಪನ್ನ (ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)	1.13	2932	
		ದರ (ರೂ./ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಲೋಡ್)		2595	
V	ಎಕರೆವಾರು ಆದಾಯ	ಒಟ್ಟು ಆದಾಯ		13277	
		ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ (A ₁ + FL) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-2811	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ (C ₂) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-6130	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚದ (C ₃) ಮೇಲೆ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ		-8544	
VI	ಕ್ವಿಂಟಾಲ್ ಒಂದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ (ರೂ./ ಕ್ವಿಂಟಾಲ್)	ಭರಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ + ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮ (A ₁ + FL)		3999	
		ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ C ₂		5008	
		ಸಮಗ್ರ ವೆಚ್ಚ C ₃		5741	

* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲ್ ಭೀಮ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪಾಲಿನ ಕಂತಿನ ಹಣ
 ** ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಿಭಾಗ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರಕಾರ
 ವೆಚ್ಚ A₁ = ಎಲ್ಲಾ ಭರಿಸಿದ ವಾಸ್ತವಿಕ ನಗದು ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲಿನ ಸವಕಳಿ
 FL = ಕುಟುಂಬದ ಶ್ರಮದ ಬಾಧಿಸಿದ ವೆಚ್ಚ
 ವೆಚ್ಚ C₂ = ವೆಚ್ಚ A₁ + FL + ಭೂಮಿಯ ಗೇಣಿ/ಸ್ಥಿರ ಹೂಡಿಕೆ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿ ಸೇರಿ
 ವೆಚ್ಚ C₃ = ವೆಚ್ಚ C₂ + ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚ

ಕನಕವಂಶ - 4

2019-20

Final Estimates of Area, Production and Yield of Principal crops in	
Area in Hectares, Production in Tonnes, Yield in Kgs/ Hectare.	

CROP : NAVANE (FOXTAIL MILLET)

Sl. No.	District Name	Kharif		
		Area	Production	Yield
1	BAGALKOTE	455	167	387
2	BENGALURU - URBAN	46	17	387
3	BENGALURU - RURAL	21	8	387
4	BELAGAVI	1419	352	261
5	BALLARI	8342	3844	485
6	BIDAR	183	67	387
7	VIJAYAPURA	1226	451	387
8	CHAMARAJANAGAR	94	35	387
9	CHICKBALLAPUR	239	88	387
10	CHIKMAGALUR	82	30	387
11	CHITRADURGA	10248	3495	359
12	DAKSHINA KANNADA	26	10	387
13	DAVANAGERE	514	159	325
14	DHARWAD	190	70	387
15	GADAG	276	101	387
16	KALBURGI	213	78	387
17	HASSAN	137	50	387
18	HAVERI	217	52	254
19	KODAGU	0	0	0
20	KOLAR	98	36	387
21	KOPPAL	4745	1722	382
22	MANDYA	53	19	387
23	MYSURU	165	61	387
24	RAICHUR	1499	551	387
25	RAMANAGARAM	52	19	387
26	SHIVAMOGGA	9	3	387
27	TUMAKURU	6461	2130	347
28	UDUPI	0	0	0
29	UTTARA KANNADA	12	4	387
30	YADGIR	119	44	387
State Total		37141	13663	387

Note:

Area figures are reconciled
with Revenue Dept,
Agriculture Dept and Water
Resources Departments
Yield as per Crop Cutting Experiment (CCE) through Mobile App

Final Estimates of Area, Production and Yield of Principal crops in Karnataka 2

CROP : NAVANE (FOXTAIL MILLET)

Sl. No.	District Name	Kharif			Total	
		Area	Production	Yield	Area	Production
1	BAGALKOTE	455	167	387	455	167
2	BENGALURU - UR	46	17	387	46	17
3	BENGALURU - RU	21	8	387	21	8
4	BELAGAVI	1419	352	261	1419	352
5	BALLARI	8342	3844	485	8342	3844
6	BIDAR	183	67	387	183	67
7	VIJAYAPURA	1226	451	387	1226	451
8	CHAMARAJANAC	94	35	387	94	35
9	CHICKBALLAPUR	239	88	387	239	88
10	CHIKMAGALUR	82	30	387	82	30
11	CHITRADURGA	10248	3495	359	10248	3495
12	DAKSHINA KANN	26	10	387	26	10
13	DAVANAGERE	514	159	325	514	159
14	DHARWAD	190	70	387	190	70
15	GADAG	276	101	387	276	101
16	KALBURGI	213	78	387	213	78
17	HASSAN	137	50	387	137	50
18	HAVERI	217	52	254	217	52
19	KODAGU	0	0	0	0	0
20	KOLAR	98	36	387	98	36
21	KOPPAL	4745	1722	382	4745	1722
22	MANDYA	53	19	387	53	19
23	MYSURU	165	61	387	165	61
24	RAICHUR	1499	551	387	1499	551
25	RAMANAGARAM	52	19	387	52	19
26	SHIVAMOGGA	9	3	387	9	3
27	TUMAKURU	6461	2130	347	6461	2130
28	UDUPI	0	0	0	0	0
29	UTTARA KANNAI	12	4	387	12	4
30	YADGIR	119	44	387	119	44
State Total		37141	13663	387	37141	13663

CROP : SAVE (LITTLE MILLET)

Sl. No.	District Name	Kharif		
		Area	Production	Yield
1	BAGALKOTE	8	13	1687
2	BENGALURU - URBAN	1	2	1687
3	BENGALURU - RURAL	4	6	1687
4	BELAGAVI	209	382	1924
5	BALLARI	9	14	1687
6	BIDAR	7	11	1687
7	VIJAYAPURA	18	29	1687
8	CHAMARAJANAGAR	12	19	1687
9	CHICKBALLAPUR	33	53	1687
10	CHIKMAGALUR	1783	2271	1341
11	CHITRADURGA	10095	17675	1843
12	DAKSHINA KANNADA	0	0	0
13	DAVANAGERE	7	11	1687
14	DHARWAD	371	397	1125
15	GADAG	44	71	1687
16	KALBURGI	5	8	1687
17	HASSAN	625	364	613
18	HAVERI	439	473	1134
19	KODAGU	0	0	0
20	KOLAR	494	792	1687
21	KOPPAL	17	27	1687
22	MANDYA	3	5	1687
23	MYSURU	25	40	1687
24	RAICHUR	11	18	1687
25	RAMANAGARAM	3	5	1687
26	SHIVAMOGGA	2	3	1687
27	TUMAKURU	967	1709	1860
28	UDUPI	0	0	0
29	UTTARA KANNADA	0	0	0
30	YADGIR	48	28	625
State Total		15240	24426	1687

Note:

Area figures are reconciled
with Revenue Dept,
Agriculture Dept and Water
Resources Departments
Yield as per Crop Cutting Experiment (CCE) through Mobile App

CROP : Total Minor Millets (NAVANE, SAVE)

Sl. No.	District Name	Kharif		
		Area	Production	Yield
1	BAGALKOTE	463	180	409
2	BENGALURU - URBAN	47	19	426
3	BENGALURU - RURAL	25	14	589
4	BELAGAVI	1628	734	475
5	BALLARI	8351	3858	486
6	BIDAR	190	78	432
7	VIJAYAPURA	1244	480	406
8	CHAMARAJANAGAR	106	54	536
9	CHICKBALLAPUR	272	141	546
10	CHIKMAGALUR	1865	2301	1299
11	CHITRADURGA	20343	21170	1095
12	DAKSHINA KANNADA	26	10	0
13	DAVANAGERE	521	170	343
14	DHARWAD	561	467	876
15	GADAG	320	172	566
16	KALBURGI	218	86	415
17	HASSAN	762	414	572
18	HAVERI	656	525	842
19	KODAGU	0	0	0
20	KOLAR	592	828	1472
21	KOPPAL	4762	1749	387
22	MANDYA	56	24	451
23	MYSURU	190	101	560
24	RAICHUR	1510	569	397
25	RAMANAGARAM	55	24	459
26	SHIVAMOGGA	11	6	574
27	TUMAKURU	7428	3839	544
28	UDUPI	0	0	0
29	UTTARA KANNADA	12	4	351
30	YADGIR	167	72	454
State Total		52381	38089	765

Note:

Area figures are reconciled with Revenue Dept, Agriculture Dept and Water Resor
Yield as per Crop Cutting Experiment (CCE) through Mobile App

ಅನುಬಂಧ - 5

2020-21ರ ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರೈತ ಸುರಕ್ಷಾ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ
ಫಸಲ್ ಬಿಮಾ(ವಿಮಾ) ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ
ಹೋಬಳಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ಜಿಲ್ಲೆ	ತಾಲ್ಲೂಕು	ಹೋಬಳಿ	ಬೆಳೆಗಳು
384	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಹೊಸದುರ್ಗ	ಕಸಬ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
395	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಹೊಸದುರ್ಗ	ಮತ್ತೋಡು	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
405	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಹೊಸದುರ್ಗ	ಮಾಡದಕೆರೆ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
416	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಹೊಸದುರ್ಗ	ಶ್ರೀರಾಂಪುರ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
450	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಹೊಳಲಕೆರೆ	ರಾಮಗಿರಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
513	ತುಮಕೂರು	ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ	ಶೆಟ್ಟಿಕೆರೆ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
518	ತುಮಕೂರು	ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ	ಹಂದನಕೆರೆ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
528	ತುಮಕೂರು	ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ	ಹುಳಿಯಾರು	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
541	ತುಮಕೂರು	ತಿಪಟೂರು	ಹೊನ್ನವಳ್ಳಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
1041	ಹಾಸನ	ಅರಿಸಿಕೇರೆ	ಕಣಕಟ್ಟೆ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
1074	ಹಾಸನ	ಅರಿಸಿಕೇರೆ	ಜಾವಗಲ್	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
1223	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಫಲ್ಪುರ	ಅತನೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1232	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಫಲ್ಪುರ	ಅಫಜಲಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1240	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಫಲ್ಪುರ	ಕರಜಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1249	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಳಂದ	ಅಳಂದ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1257	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಳಂದ	ಖಜೂರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1266	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಳಂದ	ನರೋಣಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1274	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಳಂದ	ನಿಂಬರ್ಗಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1282	ಕಲಬುರಗಿ	ಅಳಂದ	ಮಾದನಹಿಪ್ಪರಗಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1289	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಮಲಾಪುರ	ಐನಾಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1297	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಮಲಾಪುರ	ಕಮಲಾಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1305	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಮಲಾಪುರ	ನರೋಣಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1313	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಮಲಾಪುರ	ಮಹಾಗಾಂವ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1319	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಅವರಾದ (ಬಿ)	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1325	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಗುಲಬರ್ಗಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1331	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಪಟ್ಟಣ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1336	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಫರಹತಾಬಾದ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1343	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಲಬುರಗಿ	ಮಹಾಗಾಂವ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1350	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಳಗಿ	ಐನಾಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1357	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಳಗಿ	ಕಾಳಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1363	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಳಗಿ	ಕೋಡ್ಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1370	ಕಲಬುರಗಿ	ಕಳಗಿ	ಗುಂಡಗುರ್ತಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1377	ಕಲಬುರಗಿ	ಚಿಂಚೋಳಿ	ಐನಾಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1385	ಕಲಬುರಗಿ	ಚಿಂಚೋಳಿ	ಕೋಡ್ಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1406	ಕಲಬುರಗಿ	ಚಿತ್ತಾಪುರ	ಗುಂಡಗುರ್ತಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1411	ಕಲಬುರಗಿ	ಚಿತ್ತಾಪುರ	ಚಿತ್ತಾಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1418	ಕಲಬುರಗಿ	ಚಿತ್ತಾಪುರ	ನಾಲವಾರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1424	ಕಲಬುರಗಿ	ಚಿತ್ತಾಪುರ	ಶಾಹಾಬಾದ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1429	ಕಲಬುರಗಿ	ಜೆವರಗಿ	ಆಂದೋಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1434	ಕಲಬುರಗಿ	ಜೆವರಗಿ	ಇಜೇರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1439	ಕಲಬುರಗಿ	ಜೆವರಗಿ	ಜೇವರ್ಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1445	ಕಲಬುರಗಿ	ಜೆವರಗಿ	ನೆಲೋಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1452	ಕಲಬುರಗಿ	ಯೆದ್ರಾಮಿ	ಆಂದೋಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1457	ಕಲಬುರಗಿ	ಯೆದ್ರಾಮಿ	ಇಜೇರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1462	ಕಲಬುರಗಿ	ಯೆದ್ರಾಮಿ	ಯೆದ್ರಾಮಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1470	ಕಲಬುರಗಿ	ಶಾಹಾಬಾದ	ಶಾಹಾಬಾದ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)

1504	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ಕನಕಗಿರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1505	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ಕನಕಗಿರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1516	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ನವಲಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1520	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ನವಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1521	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ನವಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1535	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ಹುಲಿಹೈದರ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1539	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ಹುಲಿಹೈದರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1540	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕನಕಗಿರಿ	ಹುಲಿಹೈದರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1548	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕರಟಗಿ	ಕಾರಟಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1559	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಕನೂರ	ಕುಕನೂರ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1563	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಕನೂರ	ಕುಕನೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1574	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಕನೂರ	ಮಂಗಳೂರು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1579	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಕನೂರ	ಮಂಗಳೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1590	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಷ್ಪಗಿ	ಕುಷ್ಪಗಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1605	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಷ್ಪಗಿ	ತಾವರಗೇರಾ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1609	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಷ್ಪಗಿ	ತಾವರಗೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1621	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಷ್ಪಗಿ	ಹನಮನಾಳ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1637	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕುಷ್ಪಗಿ	ಹನಮನಾಳ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1653	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಅಳವಂಡಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1657	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಅಳವಂಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1671	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಇರಕಲ್ಲಗಡ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1677	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಇರಕಲ್ಲಗಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1689	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1703	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹಿಟ್ಟಾಳ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1707	ಕೊಪ್ಪಳ	ಕೊಪ್ಪಳ	ಹಿಟ್ಟಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1717	ಕೊಪ್ಪಳ	ಗಂಗಾವತಿ	ವೆಂಕಟಗಿರಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1721	ಕೊಪ್ಪಳ	ಗಂಗಾವತಿ	ವೆಂಕಟಗಿರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1732	ಕೊಪ್ಪಳ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1737	ಕೊಪ್ಪಳ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1738	ಕೊಪ್ಪಳ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1749	ಕೊಪ್ಪಳ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಹಿರೇವಂಕಲಕುಂಟ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
1753	ಕೊಪ್ಪಳ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಹಿರೇವಂಕಲಕುಂಟ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1754	ಕೊಪ್ಪಳ	ಯಲ್ಲುರ್ಗ	ಹಿರೇವಂಕಲಕುಂಟ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1887	ಗದಗ	ಗಜೇಂದ್ರಗಡ	ನರೇಗಲ್ಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1902	ಗದಗ	ಗಜೇಂದ್ರಗಡ	ರೋಣ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1945	ಗದಗ	ಮುಂಡರಗಿ	ಡಂಬಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1963	ಗದಗ	ಮುಂಡರಗಿ	ಮುಂಡರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
1964	ಗದಗ	ಮುಂಡರಗಿ	ಮುಂಡರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1979	ಗದಗ	ರೋಣ	ನರೇಗಲ್ಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
1994	ಗದಗ	ರೋಣ	ರೋಣ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2044	ಗದಗ	ಶಿರಹಟ್ಟಿ	ಶಿರಹಟ್ಟಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2215	ಚಾಮರಾಜ ನಗರ	ಹನೂರು	ಹನೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2216	ಚಾಮರಾಜ ನಗರ	ಹನೂರು	ಹನೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2243	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಅಜ್ಜಂಪುರ	ಚೌಳಹಿರಿಯೂರು	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2263	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಅಜ್ಜಂಪುರ	ಹಿರೇನಲ್ಲೂರು	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2281	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಕಡೂರ	ಪಂಚನಹಳ್ಳಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2300	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಕಡೂರ	ಯಗಟಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2319	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಕಡೂರ	ಸಿಂಗಟಗೆರೆ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2328	ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು	ಕಡೂರ	ಹಿರೇನಲ್ಲೂರು	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2419	ದಾವಣಗೆರೆ	ಜಿಗಳೂರು	ಕಸಬ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2425	ದಾವಣಗೆರೆ	ಜಿಗಳೂರು	ಕಸಬ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2448	ದಾವಣಗೆರೆ	ಜಿಗಳೂರು	ಸೊಕ್ಕ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2453	ದಾವಣಗೆರೆ	ಜಿಗಳೂರು	ಸೊಕ್ಕ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)

2568	ಧಾರವಾಡ	ಕುಂದಗೋಳ	ಸಂಕಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2594	ಧಾರವಾಡ	ಧಾರವಾಡ	ಗರಗ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2605	ಧಾರವಾಡ	ಧಾರವಾಡ	ಧಾರವಾಡ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2627	ಧಾರವಾಡ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಭಬ್ಬಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2649	ಧಾರವಾಡ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2662	ಧಾರವಾಡ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಗರ	ಭಬ್ಬಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2674	ಧಾರವಾಡ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ನಗರ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
2683	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕಂಪಿ	ಕಂಪಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2687	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕಂಪಿ	ಕಂಪಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2696	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕಂಪಿ	ಕುರುಗೋಡು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2699	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕಂಪಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2700	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕಂಪಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2707	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಕುರುಗೋಡು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2710	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಕುರುಗೋಡು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2711	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಕುರುಗೋಡು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2718	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಕೋಳೂರು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2720	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಕೋಳೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2721	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಕೋಳೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2729	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2733	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2745	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ಗುಡೇಕೋಟೆ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2751	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ಗುಡೇಕೋಟೆ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2763	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2767	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೂಡ್ಲಿಗಿ	ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2781	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಕೊಟ್ಟೂರು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2785	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2786	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2799	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಕೋಗಲಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2804	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಕೋಗಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2816	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2820	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೊಟ್ಟೂರು	ಹೊಸಹಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2830	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2833	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2834	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕುರುಗೋಡು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2841	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೋಳೂರು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2843	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೋಳೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2844	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಕೋಳೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2849	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2852	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2853	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2862	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಮೋಕಾ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2872	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ರೂಪನಗುಡಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2875	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ರೂಪನಗುಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2876	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ರೂಪನಗುಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2882	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಕರೂರು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2884	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಕರೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2893	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ತೆಕ್ಕಲಕೋಟೆ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2897	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ತೆಕ್ಕಲಕೋಟೆ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2904	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2905	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2906	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2914	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಹಚ್ಚೋಳಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2915	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಿರುಗುಪ್ಪಾ	ಹಚ್ಚೋಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)

2930	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸೊಂಡೂರ	ಚೋರನೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2940	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸೊಂಡೂರ	ತೋರಣಗಲ್ಲು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2945	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸೊಂಡೂರ	ತೋರಣಗಲ್ಲು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
2946	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸೊಂಡೂರ	ತೋರಣಗಲ್ಲು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2955	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸೊಂಡೂರ	ಸಂಡೂರು	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2958	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸೊಂಡೂರ	ಸಂಡೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2968	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಕೋಗಲಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2973	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಕೋಗಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2984	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ತಂಬುಹಳ್ಳಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
2988	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ತಂಬುಹಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
2997	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಹಂಪಸಾಗರ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3001	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಹಂಪಸಾಗರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3011	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3016	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3017	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3026	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಡಗಲಿ	ಇಟ್ಟಿಗಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3029	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಡಗಲಿ	ಇಟ್ಟಿಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3041	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಡಗಲಿ	ಹಡಗಲಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3046	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಡಗಲಿ	ಹಡಗಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3047	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಡಗಲಿ	ಹಡಗಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3059	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಡಗಲಿ	ಹಿರೇಹಡಗಲಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3063	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹಡಗಲಿ	ಹಿರೇಹಡಗಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3088	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹರಪನಹಳ್ಳಿ	ಕಸಬಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3099	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹರಪನಹಳ್ಳಿ	ಚಿಗಟೇರಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3124	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹೊಸ ಪೇಟೆ	ಕಮಲಾಪುರ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3127	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹೊಸ ಪೇಟೆ	ಕಮಲಾಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3128	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹೊಸ ಪೇಟೆ	ಕಮಲಾಪುರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3138	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹೊಸ ಪೇಟೆ	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3144	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹೊಸ ಪೇಟೆ	ಮರಿಯಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3150	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹೊಸ ಪೇಟೆ	ಹೊಸಪೇಟೆ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3153	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಹೊಸ ಪೇಟೆ	ಹೊಸಪೇಟೆ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3163	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಇಳಕಲ್	ಅಮೀನಗಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3164	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಇಳಕಲ್	ಅಮೀನಗಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3173	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಇಳಕಲ್	ಇಲಕ್ಕು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3182	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಇಳಕಲ್	ಕರಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3191	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಗುಲೇದ ಗುಡ್ಡ	ಗುಳೇದಗುಡ್ಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3200	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಜಮಖಂಡಿ	ಜಮಖಂಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3219	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಜಮಖಂಡಿ	ಸಾವಳಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3235	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬದಾಮಿ	ಕುಳಗೇರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3249	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬದಾಮಿ	ಕರೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3263	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬದಾಮಿ	ಬಾದಾಮಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3273	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಕಲಾದಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3274	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಕಲಾದಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3281	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3282	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3289	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಸೀತಿಮನಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3290	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಸೀತಿಮನಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3298	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬೀಳಗಿ	ಅನಗವಾಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3299	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬೀಳಗಿ	ಅನಗವಾಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3305	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬೀಳಗಿ	ಬೀಳಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3306	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಬೀಳಗಿ	ಬೀಳಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3312	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಮುಧೋಳ	ಮುಧೋಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3320	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಮುಧೋಳ	ಮುಧೋಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)

3335	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ರಬಕವಿ ಬನಹಟ್ಟಿ	ಮುಧೋಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3348	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಹುನಗುಂದ	ಅಮೀನಗಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3349	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಹುನಗುಂದ	ಅಮೀನಗಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3358	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಹುನಗುಂದ	ಕರಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3367	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಹುನಗುಂದ	ಹುನಗುಂದ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3368	ಬಾಗಲಕೋಟೆ	ಹುನಗುಂದ	ಹುನಗುಂದ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3399	ಬೀದರ್	ಕಮಲನಗರ	ದಾಬಕಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3407	ಬೀದರ್	ಚಿಟಗುಪ್ಪ	ಚಿಟಗುಪ್ಪ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3415	ಬೀದರ್	ಚಿಟಗುಪ್ಪ	ನಿರ್ಣಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3421	ಬೀದರ್	ಚಿಟಗುಪ್ಪ	ಬೇಮಳಖೇಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3427	ಬೀದರ್	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ	ಕೊಹಿನೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3435	ಬೀದರ್	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3443	ಬೀದರ್	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ	ಮಂಠಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3451	ಬೀದರ್	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ	ಮುಡಬಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3460	ಬೀದರ್	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ	ರಾಜಶ್ವರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3524	ಬೀದರ್	ಹುಮನಾಬಾದ	ದುಬಲಗುಂಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3530	ಬೀದರ್	ಹುಮನಾಬಾದ	ಹಳ್ಳಿಳಿಖೇಡ(ಬಿ)	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3537	ಬೀದರ್	ಹುಮನಾಬಾದ	ಹುಮನಾಬಾದ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3545	ಬೀದರ್	ಹುಲಸೂರ	ಹುಲಸೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3556	ಬೆಳಗಾವಿ	ಅಥಣಿ	ಅಥಣಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3568	ಬೆಳಗಾವಿ	ಅಥಣಿ	ಅನಂತಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3569	ಬೆಳಗಾವಿ	ಅಥಣಿ	ಅನಂತಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3585	ಬೆಳಗಾವಿ	ಅಥಣಿ	ತೆಲಸಂಗ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3586	ಬೆಳಗಾವಿ	ಅಥಣಿ	ತೆಲಸಂಗ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3602	ಬೆಳಗಾವಿ	ಕಾಗವಾಡ	ಕಾಗವಾಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3603	ಬೆಳಗಾವಿ	ಕಾಗವಾಡ	ಕಾಗವಾಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3613	ಬೆಳಗಾವಿ	ಕಿತ್ತೂರು	ಕಿತ್ತೂರ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
3650	ಬೆಳಗಾವಿ	ಗೋಕಾಕ	ಕೌಜಲಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3665	ಬೆಳಗಾವಿ	ಗೋಕಾಕ	ಗೋಕಾಕ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3666	ಬೆಳಗಾವಿ	ಗೋಕಾಕ	ಗೋಕಾಕ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3683	ಬೆಳಗಾವಿ	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3699	ಬೆಳಗಾವಿ	ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	ನಾಗರಮುನ್ನೋಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3770	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	ನೇಸರಗಿ	ನವಣಿ-(ಮ.ಆ)
3773	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	ನೇಸರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3774	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	ನೇಸರಗಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
3786	ಬೆಳಗಾವಿ	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	ಬೈಲಹೊಂಗಲ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
3808	ಬೆಳಗಾವಿ	ಮೂಡಲಗಿ	ಕೌಜಲಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3822	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	ಕಟಕೋಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3823	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	ಕಟಕೋಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3835	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	ಕೆ.ಚಂದರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3836	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	ಕೆ.ಚಂದರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3849	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	ಮುದಕವಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3860	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	ಸುರೇಬಾನ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3861	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಮದುರ್ಗ	ಸುರೇಬಾನ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3871	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಯಬಾಗ	ಕುಡಚಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3883	ಬೆಳಗಾವಿ	ರಾಯಬಾಗ	ರಾಯಬಾಗ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3894	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಮುನವಳ್ಳಿ	ನವಣಿ-(ಮ.ಆ)
3897	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಮುನವಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3898	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಮುನವಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3911	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಮುರಗೋಡ	ನವಣಿ-(ಮ.ಆ)
3914	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಮುರಗೋಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3927	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಯರಗಟ್ಟಿ	ನವಣಿ-(ಮ.ಆ)
3931	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಯರಗಟ್ಟಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)

3942	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಸವದತ್ತಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
3946	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
3947	ಬೆಳಗಾವಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಸವದತ್ತಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
3977	ಬೆಳಗಾವಿ	ಹುಕ್ಕೇರಿ	ಹುಕ್ಕೇರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4255	ಯಾದಗೀರ	ಗುರುಮಿಟ್ಟಲ್	ಕೊಂಕಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4265	ಯಾದಗೀರ	ಗುರುಮಿಟ್ಟಲ್	ಗುರುಮಿಟ್ಟಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4266	ಯಾದಗೀರ	ಗುರುಮಿಟ್ಟಲ್	ಗುರುಮಿಟ್ಟಲ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
4273	ಯಾದಗೀರ	ಗುರುಮಿಟ್ಟಲ್	ಬಳಿಚಕ್ಕ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4279	ಯಾದಗೀರ	ಗುರುಮಿಟ್ಟಲ್	ಸ್ವದಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4286	ಯಾದಗೀರ	ಯಾದಗೀರ	ಬಳಿಚಕ್ಕ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4293	ಯಾದಗೀರ	ಯಾದಗೀರ	ಯಾದಗೀರಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4299	ಯಾದಗೀರ	ಯಾದಗೀರ	ಸ್ವದಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4305	ಯಾದಗೀರ	ಯಾದಗೀರ	ಹತ್ತಿಕುಣಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4313	ಯಾದಗೀರ	ವಡಗೇರ	ದೋರನಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4324	ಯಾದಗೀರ	ವಡಗೇರ	ವಡಗೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4325	ಯಾದಗೀರ	ವಡಗೇರ	ವಡಗೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4334	ಯಾದಗೀರ	ವಡಗೇರ	ಹೈಯ್ಯಾಳ ಬಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4335	ಯಾದಗೀರ	ವಡಗೇರ	ಹೈಯ್ಯಾಳ ಬಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4345	ಯಾದಗೀರ	ಶಾಹಪುರ	ಗೋಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4346	ಯಾದಗೀರ	ಶಾಹಪುರ	ಗೋಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4356	ಯಾದಗೀರ	ಶಾಹಪುರ	ದೋರನಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4366	ಯಾದಗೀರ	ಶಾಹಪುರ	ಶಾಹಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4367	ಯಾದಗೀರ	ಶಾಹಪುರ	ಶಾಹಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4377	ಯಾದಗೀರ	ಶಾಹಪುರ	ಹೈಯ್ಯಾಳ ಬಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4378	ಯಾದಗೀರ	ಶಾಹಪುರ	ಹೈಯ್ಯಾಳ ಬಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4387	ಯಾದಗೀರ	ಸುರಪುರ	ಕಕ್ಕೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4388	ಯಾದಗೀರ	ಸುರಪುರ	ಕಕ್ಕೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4397	ಯಾದಗೀರ	ಸುರಪುರ	ಕೆಂಬಾವಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4398	ಯಾದಗೀರ	ಸುರಪುರ	ಕೆಂಬಾವಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4407	ಯಾದಗೀರ	ಸುರಪುರ	ಶೋರಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4408	ಯಾದಗೀರ	ಸುರಪುರ	ಶೋರಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4417	ಯಾದಗೀರ	ಹುನಿಸೇಗಿ	ಕಕ್ಕೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4418	ಯಾದಗೀರ	ಹುನಿಸೇಗಿ	ಕಕ್ಕೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4428	ಯಾದಗೀರ	ಹುನಿಸೇಗಿ	ಕೊಡೇಕಲ್	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4429	ಯಾದಗೀರ	ಹುನಿಸೇಗಿ	ಕೊಡೇಕಲ್	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4439	ಯಾದಗೀರ	ಹುನಿಸೇಗಿ	ಹುಣಿಸಿಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4440	ಯಾದಗೀರ	ಹುನಿಸೇಗಿ	ಹುಣಿಸಿಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4603	ರಾಯಚೂರು	ದೇವದುರ್ಗ	ಅರಕೇರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4612	ರಾಯಚೂರು	ದೇವದುರ್ಗ	ಗಬ್ಬೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4622	ರಾಯಚೂರು	ದೇವದುರ್ಗ	ಜಾಲಹಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4633	ರಾಯಚೂರು	ದೇವದುರ್ಗ	ದೇವದುರ್ಗ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4639	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ಗುಂಜಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4644	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ಗುಡದೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4649	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ತುರ್ವಿಹಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4650	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ತುರ್ವಿಹಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4660	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ಪಾಮನಕಲ್ಲೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4666	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ಬಳಗಾನೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4675	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ಮಸ್ಕಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4687	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ಲಿಂಗಸುಗೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4693	ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ	ಹಾಲಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4702	ರಾಯಚೂರು	ಮಾನಿ	ಕುರ್ಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4709	ರಾಯಚೂರು	ಮಾನಿ	ಮಾನವಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
4715	ರಾಯಚೂರು	ಮಾನಿ	ಮಾನವಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)

4728	ರಾಯಚೂರು	ರಾಯಚೂರು	ಗಿಲ್ಲೆಸೂಗೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4736	ರಾಯಚೂರು	ರಾಯಚೂರು	ಚಂದ್ರಬಂಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4744	ರಾಯಚೂರು	ರಾಯಚೂರು	ದೇವಸೂಗೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4752	ರಾಯಚೂರು	ರಾಯಚೂರು	ಯರಗೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4760	ರಾಯಚೂರು	ರಾಯಚೂರು	ರಾಯಚೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4771	ರಾಯಚೂರು	ಲಿಂಗುಸೂಗೂರು	ಗುರುಗುಂಟಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4780	ರಾಯಚೂರು	ಲಿಂಗುಸೂಗೂರು	ಮುದಗಲ್	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4792	ರಾಯಚೂರು	ಲಿಂಗುಸೂಗೂರು	ಲಿಂಗುಸೂಗೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4797	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಕುನ್ನಟಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4801	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಗುಂಜಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4805	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಗೋರೆಬಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4809	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಜವಳಗೇರಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4814	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಜಾಲಿಹಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4819	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ತುರ್ವಿಹಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4820	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ತುರ್ವಿಹಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4828	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಬಾದರ್ಲಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4834	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ವಲ್ಲಂದಿನಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4838	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಸಾಲುಂದಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4843	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಸಿಂಧನೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4844	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಸಿಂಧನೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4851	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಹುಡಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4855	ರಾಯಚೂರು	ಸಿಂದನೂರು	ಹೆಡಗಿನಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4861	ರಾಯಚೂರು	ಸಿರವಾರ	ಕಲ್ಲೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4862	ರಾಯಚೂರು	ಸಿರವಾರ	ಕಲ್ಲೂರು	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4872	ರಾಯಚೂರು	ಸಿರವಾರ	ಕವಿತಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4873	ರಾಯಚೂರು	ಸಿರವಾರ	ಕವಿತಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4881	ರಾಯಚೂರು	ಸಿರವಾರ	ಮಲ್ಲಟ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4887	ರಾಯಚೂರು	ಸಿರವಾರ	ಸಿರವಾರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4900	ವಿಜಯಪುರ	ಇಂಡಿ	ಇಂಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4913	ವಿಜಯಪುರ	ಇಂಡಿ	ಬಳ್ಳೋಳ್ಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4924	ವಿಜಯಪುರ	ಕೋಲ್ಹಾರ	ಕೋಲ್ಹಾರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4925	ವಿಜಯಪುರ	ಕೋಲ್ಹಾರ	ಕೋಲ್ಹಾರ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4937	ವಿಜಯಪುರ	ಚಡಚಣ	ಚಡಚಣ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4948	ವಿಜಯಪುರ	ತಾಳಿಕೋಟೆ	ಧವಳಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4969	ವಿಜಯಪುರ	ತಾಳಿಕೋಟೆ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4970	ವಿಜಯಪುರ	ತಾಳಿಕೋಟೆ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4983	ವಿಜಯಪುರ	ತಾಳಿಕೋಟೆ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
4984	ವಿಜಯಪುರ	ತಾಳಿಕೋಟೆ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
4996	ವಿಜಯಪುರ	ತಿರೋಟಾ	ತಿರೋಟಾ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5008	ವಿಜಯಪುರ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5009	ವಿಜಯಪುರ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
5024	ವಿಜಯಪುರ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಿಂದಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5025	ವಿಜಯಪುರ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಿಂದಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
5038	ವಿಜಯಪುರ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5039	ವಿಜಯಪುರ	ದೇವರ ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
5050	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಧವಳಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5062	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5063	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
5074	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5075	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)
5085	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಮುದ್ದೇವಿಹಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5095	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5096	ವಿಜಯಪುರ	ನಿಡಗುಂಡಿ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಅ)

(xiv)

5124	ವಿಜಯಪುರ	ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ	ಬ.ಬಾಗೇವಾಡಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
5133	ವಿಜಯಪುರ	ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ	ಮನಗೂಳಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
5142	ವಿಜಯಪುರ	ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5143	ವಿಜಯಪುರ	ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ	ಹೊ,ಹಿಪ್ಪರಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
5154	ವಿಜಯಪುರ	ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	ಧವಳಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5166	ವಿಜಯಪುರ	ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	ನಾಲತವಾಡ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5176	ವಿಜಯಪುರ	ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5186	ವಿಜಯಪುರ	ವಿಜಯಾಪುರ	ನಾಗರಾಣ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5197	ವಿಜಯಪುರ	ವಿಜಯಾಪುರ	ಬಿಜಾಪೂರ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5208	ವಿಜಯಪುರ	ಸಿಂದಗಿ	ಆಲಮೇಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5209	ವಿಜಯಪುರ	ಸಿಂದಗಿ	ಆಲಮೇಲ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
5224	ವಿಜಯಪುರ	ಸಿಂದಗಿ	ಸಿಂದಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ನೀ)
5225	ವಿಜಯಪುರ	ಸಿಂದಗಿ	ಸಿಂದಗಿ	ಸಜ್ಜೆ-(ಮ.ಆ)
5244	ಹಾವೇರಿ	ಬ್ಲಾಡಗಿ	ಬ್ಲಾಡಗಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
5288	ಹಾವೇರಿ	ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರ	ಮೆಡೇರಿ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
5301	ಹಾವೇರಿ	ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರ	ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
5306	ಹಾವೇರಿ	ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರ	ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
5317	ಹಾವೇರಿ	ಶಿಗ್ಗಾವಿ	ದುಂಡಶಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
5325	ಹಾವೇರಿ	ಶಿಗ್ಗಾವಿ	ಬಂಕಾಪೂರ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
5336	ಹಾವೇರಿ	ಶಿಗ್ಗಾವಿ	ಶಿಗ್ಗಾವಿ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
5344	ಹಾವೇರಿ	ಸವಣೂರ	ಸವಣೂರ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
5358	ಹಾವೇರಿ	ಸವಣೂರ	ಹತಿಮತ್ತೂರ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)
5403	ಹಾವೇರಿ	ಹಾವೇರಿ	ಗುತ್ತಲ	ನವಣೆ-(ಮ.ಆ)
5408	ಹಾವೇರಿ	ಹಾವೇರಿ	ಗುತ್ತಲ	ಸಾವೆ-(ಮ.ಆ)

ಅಸುಬಂಧ - 6

ಇವರಿಗೆ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ
ಬೆಂಗಳೂರು

ಮಾನ್ಯರೆ,

ವಿಷಯ: ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಧ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ:

ಉಲ್ಲೇಖ: ಸಂಖ್ಯೆ: ಕಕೃಬೆಆ/ಸಿರಿಧಾನ್ಯ/2020-21ದಿನಾಂಕ: 12.01.2021

ಮೇಲ್ಕಂಡ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪೀಪಲ್ ಟ್ರೀ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ದಿನಾಂಕ 12.01.2021ರಂದು ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕುರಿತ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದುದರಕ್ಕೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು.

ಮಳೆಅಶ್ರಿತ ಕೃಷಿ ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ರೈತರಿಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬೆಲೆ ಕೊಡವ ಜೊತೆಗೆ ಇತರೆ ಸಹಾಯಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಲು ಈ ಕೆಳಖಂಡ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರುಗಳು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಪ್ರಸ್ತಾವಿಕ ಸಲಹೆಗಳು:

1. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಇರುವುದರಿಂದ ಕನಿಷ್ಠ 10 ಗುಂಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರಿಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಸವಲತ್ತು ನೀಡುವುದು.
2. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿವಿಧ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಮಾದರಿ ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಗಳನ್ನು ರೈತಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸಿ ಅವರ ಹೊಲದಲ್ಲೇ ಬೀಜ ಸಂವರ್ಧನೆ ಮಾಡಿ ರೈತ ಸಂಪರ್ಕ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿರೀದಿಸಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿಯೇ ರೈತರಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸುವುದು.

3. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ತಳಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತಳಿ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮಾಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಿರು ವಾತವರಣದಲ್ಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು.
4. ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾವು ಕರಿಮುದ್ದುಗ ಮತ್ತು ಬಿಳಿಮುದ್ದುಗ ರಾಗಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ರೈತರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತಳಿ ಶುದ್ಧೀಕರಣ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸುವುದು.
5. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಡಿತರ ವಿತರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿತರಿಸಲು ಸಾಕಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ರೈತರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಹಾಯ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ರೈತರನ್ನು "ರೈತಸಿರಿ ಯೋಜನೆ" ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಬೇಕು.
6. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಆಧಾರಿತ ವೈವಿಧ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಜೊತೆಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬಾರದು.
7. ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡಲು ಯಂತ್ರಗಳ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳಾ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ಭೂರಹಿತ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.
8. ಎಲ್ಲಾ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಡಿತರ ವಿತರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ, ಅದಿವಾಸಿಗಳ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡುವುದು.
9. ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮಲ್ಲರ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಊದಲು, ಕೊರಲೆ, ನವಣೆ, ಸಾಮೆ, ಬರಗು, ಹಾರಕ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿ ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರೆ ರೈತರು ಹೆಚ್ಚು ಭೂವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ.
10. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕ ಗುಂಪುಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಸಂತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.
11. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಸಲು ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವ ಮಾನವ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿ ಹಣವನ್ನು ರೈತರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನ ವೆಚ್ಚ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಅದಾಯ ಸಿಗುತ್ತದೆ.
12. ಕಿರು ವಾತವರಣಗಳ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳು ಮಳೆಗಳ ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಮಂಡಳಿಯು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯ ಬೆಳೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ರೈತರಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವು ನೀಡುವುದು.

ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆ. ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಲಾಭದಾಯಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರೆ ಮಾತ್ರ ರೈತರು ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಾತವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯತಾವುಗಳು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಇಲಾಖೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಪ್ರಮುಖ ನೀತಿ ನಿಯಮ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವಂತೆ ನಾವು ಕೋರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ಇಂತಿ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳು.

ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ರೈತ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರು	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
1	ಕದಗಾರೇಶ್ವರ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಬಿ.ಕೆ.ಎಸ್	ಗಣೇಶ .H B
2	ತಾಯಿ ಮಾರಮ್ಮ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಸಾವಿತ್ರಿ	ಮಲ್ಲಪ್ಪ
3	ಮನೆಯಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಶಿವಪ್ಪ	ಸುಮತಿ/ಹೆಚ್.ಎ
4	ಕಬಿನಿ ಗಂಗಮ್ಮ ತಾಯಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಮೊಗ್ಗಲೇಶ್ವರಿ	ನಾಗೇಶ್ವರಿ
5	ಬಿಸ್ಲವಾಡಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಗೋಪಾಲ	ಚಲುವರಾಜ್
6	ಮಹದೇಶ್ವರ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಶೇಷಪ್ಪ	ಮಲ್ಲಪ್ಪ
7	ಚಲುವರಾಯ ಸ್ವಾಮಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಶಾಲುಕಿ	ಶೈಬರ್
8	ಮಾದೇಶ್ವರ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಮುರಲಿಂಧನ್	ಶೇಷಪ್ಪ
9	ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ರಾಜೇಶ್ವರಿ	ಶಾಂತಮ್ಮ
10	ಸಿದ್ದಪ್ಪಾಜಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಕುಂಪ್ಪಯ್ಯ	ಶೇಷಪ್ಪ
11	ಬಿಸ್ಲವಾಡಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಶೇಷಪ್ಪ	ಶೇಷಪ್ಪ
12	ಶ್ರೀ ಯುವಶಕ್ತಿ ಕೃಷಿಕರ ಸಂಘ	ಕೆ.ಎ.ಎಸ್	ಮಲ್ಲಪ್ಪ

ದೀಕ್ಷಿಣಿ ಕೆ.ಎ.ಎಸ್

೨೨/೧೧/೨೦

೯೯೦೦೩೫೧೯೮

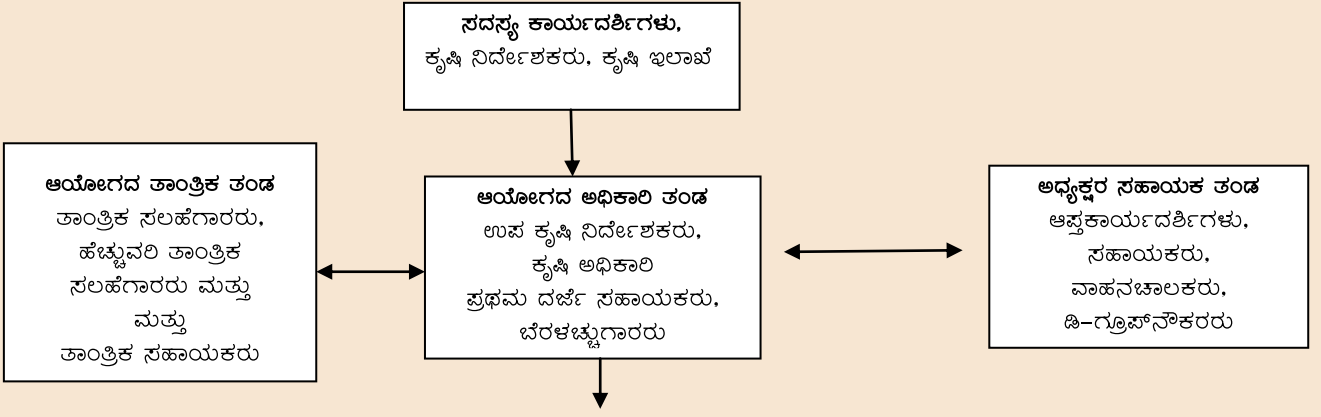
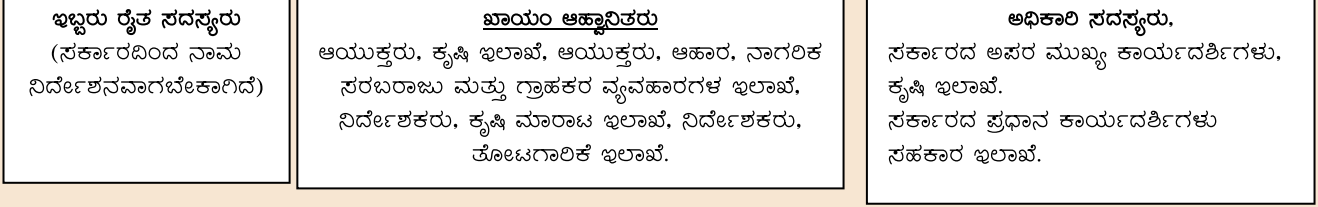
← ಚುನಾಯಿತನು

ಕಬಿನಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸಹೋದರಿಯರ ಒಕ್ಕೂಟ- ಹೆಗ್ಗಡದೇವನಕೋಟೆ, ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ.

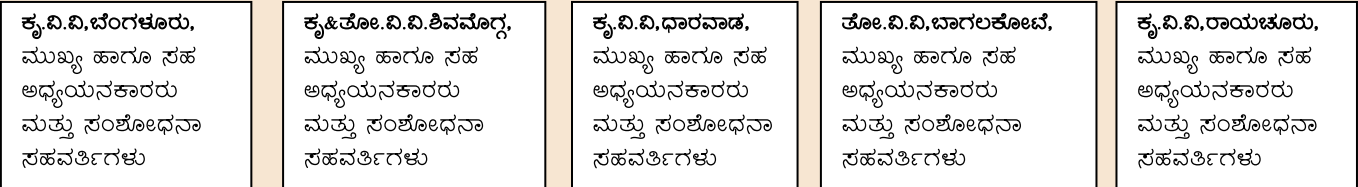
ಕ್ರಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಗುಂಪಿನ ಹೆಸರು	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
1	ಬಿಸ್ತವಾಡಿ ತಾಯಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ಶೇಷಮ್ಮ	ತಾಯಮ್ಮ
2	ಮಾರಮ್ಮ ತಾಯಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ಶುಷ್ಮಾ	ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ
3	ಸಿದ್ದಪ್ಪಾಜಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ರಾಜಮ್ಮ	ಮಾತಮ್ಮ
4	ತಾಯಿ ಮಾರಮ್ಮ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ಬಸಮ್ಮ	
5	ಭಾಷೆ ಜನಮ್ಮ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ಶಿಕ್ಷಣವಿಮಾ	ಶಿಕ್ಷಣವಿಮಾ
6	ಮಲೆ ಮಹದೇಶ್ವರ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ಗೋಪಮ್ಮ	ಗೋಪಮ್ಮ
7	ಆಶ್ವಿನಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸಹೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ಶರಣಮ್ಮ	ಶರಣಮ್ಮ
8	ವನಸಿರಿ ಸಿರಿಧಾನ್ಯ ಸೋದರಿಯರ ಸಂಘ	ಶರಣಮ್ಮ	ಶರಣಮ್ಮ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ ಕಾರ್ಯಜಾಲ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಜಾಲ
 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ "ಬೆಲೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಾಹಿತಿ ಘಟಕ" -
 (Cost of Cultivation & Market Intelligence Cell - COCMIC)

ರೈತರ ಆದಾಯ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಭಾರೀದಾರರಾಗಿರುವ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು/ಕೃ.ವಿ. ಘಟಕ
 ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ತುಮಕೂರು, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಕೋಲಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ಹಾವೇರಿ, ರಾಯಚೂರು, ಕಲಬುರಗಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ವಿತ್ತರಣಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಘಟಕ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಇತರೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು
 ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಸ್ಥೆ (IIPM), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಣ್ಣು ಸರ್ವೇಕ್ಷಣಾ ಮತ್ತು ಭೂ ಬಳಕೆ ನಿಯೋಜನೆ ಸಂಸ್ಥೆ (NBSS&LUP), ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ (ISEC), (ಬೆಂಗಳೂರು), ಕರ್ನಾಟಕ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, (ಬೀದರ್), ಐಐಎಂ ಇಂಡಿಯಾ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಅಮಿವೆಡ್ (IBM), (ಬೆಂಗಳೂರು), ಅನಿಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಡೇವಾ ವರ್ಕ್ಸ್ (Dataworx) ಸಂಸ್ಥೆ, (ಬೆಂಗಳೂರು).

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗ (Karnataka Agriculture Price Commission)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೃಷಿ, 61 ಕೃಷಿ 2013, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 31-1-2014,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ: ಕೃಷಿ 57 ಕೃಷಿ 2017, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 14-07-2017,
ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ ಸಂಖ್ಯೆ AGRI ACT/93/2020, ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿನಾಂಕ: 07-09-2020 ರನ್ವಯ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು ಐದು ಸದಸ್ಯರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗವನ್ನು ಅನುಬಂಧ - ಅ ರನ್ವಯ
ರಚನೆ, ಷರತ್ತು ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ದಿನಾಂಕ: 25-06-2020 ಲಿಂದ 25.06.2023
ರವರೆಗೆ (ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು) ಮುಂದುವರಿಸಿ ಆದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದೃಷ್ಟಿಕೋನ:

ರೈತರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆ ದೊರಕಿಸಿ, ಮುಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸದೃಢ ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಆಹಾರ
ಭದ್ರತೆ ಸಾಧಿಸಿ, ರೈತರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಕೃಷಿ ಬೆಲೆ ಆಯೋಗದ
ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದೈನಂದಿನ:

ಕೃಷಿ / ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಲೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕ್ರಮಗಳು, ಲಾಭದಾಯಕ ಬೆಲೆಗಳು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಚೌಕಾಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಇ
- ವ್ಯಾಪಾರ, ಸದೃಢ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಅಗತ್ಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ, ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು, ಆಹಾರ
ಭದ್ರತೆ, ಬೆಲೆ ವಿಮೆ, ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಸಮರ್ಥ ನಿರೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರ ಹಿತ
ಕಾಪಾಡಲು ಆದ್ಯತೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ವರ್ಗದ, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಿತ ಕಾಪಾಡಲು "ಆತ್ಮ ನಿರ್ಬರ"
ಭಾರತ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಯ ಸ್ವಾಲಂಚ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ಮಾಣ - ದೈನಂದಿನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೃಷಿ ಆಯುಕ್ತರ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣ

ಶೇಷಾದ್ರಿರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-560001

ಫೋನ್: 080-22115496

ಇ-ಮೇಲ್: agripricecommission@gmail.com

ಜಾಲತಾಣ: www.kapricom.org